

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Eulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 840 Lej

Fél évre ... 420 Lej

Negyed évre ... 210 Lej

Havonta ... 70 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival 10b

Megkönnyítették a választójelentkezést.

Barabás Béla és Robu főpolgármester megállapodása a választói listák kiigazítására. — Hét nap alatt mindenki jelentkezék a városházán.

(Saját tudósítónktól.) Ma délután a városházán járt Barabás Béla, az aradi magyarság ősz vezére, aki hajlott kora dacára maga jár el mindentütt, ahol a magyarság ügyéről van szó és ahol a maga mindenütt respektált szavával valamiben is hasznára lehet a magyarságnak. Barabás Béla a városházán Robu János dr. főpolgármestert kereste föl, hogy vele a választói névjegyzék most folyó kiigazításának módjairól táncskozzék és megbeszélje, miképpen reparálható az a sérelem a mostani kiigazítás során, amely Arad több ezer polgárát érte, akik kimaradtak tavaly a névjegyzékből annak dacára, hogy megvan a jogosultságuk. A főpolgármester annál inkább készségesen tett eleget Barabás kívánságainak, mivel magának a város vezetőségének is az a célja, hogy a választók névjegyzékébe bekerüljön mindenki, a ki a törvényes kelleknek megfelel. A megbeszélés után Barabás Béla a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— A községi választói névjegyzék ezidei kiigazítása körül a polgárság körében különböző téves felfogások vannak elterjedve és nehézségek hirtelt szárnyra, a mi nemcsak elkedvetleníti, de viszsza is tartja a jogosultakat a jelentkezéstől, amelyre már csak hat nap áll rendelkezésre. A félreértések tisztázása végett ma délután fölkerestem dr. Robu János főpolgármester urat, aki kijelentette, hogy a választói névjegyzékbe való fölvétel csakis a polgárságtól függ s attól, hogy az illetők aziránt jelentkezzenek a városháza első emeletének 101. számú szobájában, ahol egyik tisztviselő jegyzékbe foglalja a jelentkező által produkálható törvényes adatokat és bizonyítékokat, amelyek közül legfontosabb a román állampolgárság, mert akinek ez nincsen meg, az semmi szín alatt sem kerülhet bele a választói névjegyzékbe. Aki nem tudja a számát az állampolgárságának, azt hivatalból fogják kikeresni, s utólag fogják az ideiglenes jegyzékbe beírni.

— A legfontosabb tehát, hogy a jogosultak a hivatalos órák alatt jelentkezzenek, hogy az adatok az ideiglenes jegyzékbe fölvéte-

senek január 25-éig, hétfő délután két óráig. E jegyzék adatai alapján e hó 26-a és 31-e között a tanács fog dönteni afelett, hogy a jelentkezők közül kik vehetők fel a névsorba. Ezeknek neveit a választói névjegyzékbe utólag beiktatják. — Február elsejétől kezdve aztán egymásután következő tíz napra a névjegyzéket közszemlére teszik a városháza egyik szobájában s ezt külön is meghirdetik. Ezen idő alatt mindenkinek módjában van meggyőződést szerezni arról, vajjon a jelentkezők föl lettek-e véve? Ha a tanács nem vett föl valakit, valamint azok is, akik a jelentkezést január 15. és 25. között elmulasztották, jogosítva vannak kihagyásuk miatt felelősségre, amely felelősséget az

Zadravetz püspök letartóztatását követelik

A vizsgálóbíró és a vádtanács elutasították az ügyészi indítványt. — Kiegészítésre szorult a nyomozás a frankhamisítási ügyben, mondja Sztrache Gusztáv főügyész. — A titokzatos Ullmanné.

(Budapest, január 18.) Néhány nap alatt dagadt világszenzációvá a magyar frankhamisítók ügye és hetek sem voltak elegendők arra, hogy a botrányos ügy fölött napirendre térjenek. A bűnösök legnagyobb része már börtönben ül, de lesznek még néhányan, a kiket az igazságszolgáltatás kezére juttatnak, hogy ezt a kellemetlenül csunya ügyet mielőbb likvidálhassák. Gróf Bethlen István miniszterelnök erélyes kézzel igyekszik megóvni Magyarország presztizsét és gróf Apponyi Albert is azt hangoztatja, hogy ki kell füstölni a magyar frankhamisítók darázs-fészkét. Az eset első politikai következményei a nemzetgyűlés holnapra összehívott ülésén fognak megmutatkozni.

Az ellenzék távolmaradt a pártközi konferenciáról.

Mára pártközi értekezletet hívtak össze, amelyen a pártok vezetői közül gróf Apponyi Albert, Almássy László, Ugroa Gábor, Huszár Károly, Ernst József, Haliczky István, Farkas Tibor, Friedrich István, Rassay Károly, gróf Andrássy Gyula, Némethi Károly és Szilágyi Lajos jelentek meg. Az értekezletet Szcitovszky Béla nemzetgyűlési elnök nyitotta meg, aki felolvasta a szociáldemokraták levelét, amelyben közlik, hogy nem mennek el az értekezletre, mert bizalmatlanok a kormánnyal szemben. Ezután bejelentette, hogy dr. Vázsonyi Vilmos és Ruppert Rezső ugyancsak levelet intéztek hozzá, amelyben értesítik, hogy az értekezleten ők sem vesznek

aradi járásbírósnál ugyanazon tíz nap alatt kell írásban beadni, a míg a választók névjegyzéke közszemlére van kitéve, vagyis február 1. és 10. között.

— A város közügyei iránt érdeklődni minden aradi polgárnak kötelessége. Ne várjon tehát senki külön figyelmeztetést, vagy meghívást, hanem egy félóra hágyja abba a nap munkáját és menjen fel a városházára, jelentkezék a rendelkezésre álló bizonyítékokkal. Ha mi magyarok azt óhajtuk, hogy soraink közül a törvénynek megfelelő arányban és számban jussanak be a város tanácsába, akkor senki ne mulassza el a jelentkezést, annál is inkább, mert a felelősségi eljárás több formáságot és időt vesz igénybe.

Zadravetz püspök letartóztatását követelik

A vizsgálóbíró és a vádtanács elutasították az ügyészi indítványt. — Kiegészítésre szorult a nyomozás a frankhamisítási ügyben, mondja Sztrache Gusztáv főügyész. — A titokzatos Ullmanné.

részt. Szcitovszky az értesítések ismertetése után sajnálatát fejezte ki, hogy ezzel is megnehezítik elnöki funkcióját. Hangsúlyozta, hogy hivatása bizonyos kérdésekben, amelyekben a Ház tanácskozásainak méltóságát kell megóvni, a pártok között valamilyen eredményes tanácskozást és megállapodást hozza létre. Reméli, hogy a bejelentések ellenére is sikerülni fog neki ez. Gróf Bethlen István miniszterelnök beszélt ezután és kijelentette, hogy a pártkonferenciát azért hívta össze, hogy informálja a pártok vezetőit a helyzetről és módot adjon a politikai felelősség megvitatására. A politikai felelősség kérdését különben a képviselőházban is fel óhajta vetni és az a felhívása, hogy erre legalkalmasabb módon az interpellációkra adandó válasz keretében kerülhet sor.

Gróf Andrássy Gyula kijelentette, hogy nem óhajt a nemzetgyűlés vitájában részt venni, mert a kormány eljárását semmiképpen sem óhajtja beilyósolni. Neki is lennének bizonyos észrevételei a kormány eddigi ténykedésével szemben, de hazafias szempontból jobbnak tartja, ha minél kevesebben vesznek részt a vitában. Rassay Károly azt javasolta, hogy a miniszterelnök ne az interpellációkra adandó válaszában, hanem a napirend előtt való felszólalásában ismertesse a frankügyet, hogy beszédéhez azután hozzáfűződhessék a megfelelő kritika. Bethlen miniszterelnök azonban kijelentette, hogy eddig nem avatkozott bele a rend-

őrség és a bíróság munkájába, a mit teljesen szabadon és függetlenül folytattak, s amíg el nem végzik a részletdolgokat, nem kívánja pertraktálni a nemzetgyűlésen.

Uj nevek, új letartóztatás.

Az ügyészség letartóztatta tegnap dr. Ferdinándy Lászlót is a frankhamisítás ügyével kapcsolatban. A letartóztatott előkelő család sarja. Atyja néhai Ferdinándy Géza honvédelmi miniszteri tanácsos volt és unokabátyja pedig Ferdinándy Gyula, a Friedrich-kormány volt belügyminisztere. Ferdinándy László jogi tanulmányai elvégzése után a Nemzeti Ujsághoz lépett be mint voluntör, majd a Futura részvénytársasághoz került és igen jó barátságba keveredett az Amsterdamban elfogott Marsovszky Györggyel. Benoit francia rendőrbiztos a Jankovichék vallomásától Hágában felvett jegyzőkönyvekkel Budapestre érkezett s a jegyzőkönyveket bemutatta a főkapitányságon. Az Uj Nemzedék arról értesül, hogy a jegyzőkönyvek új neveket kevernek a frankhamisítás ügyébe és Benoit kérte, hogy ezeket hallgassák ki. A nevek tulajdonosai azonban valamennyien kisebb jelentőségű emberek.

Költekeztek a frankhamisítók.

A vádtanács vasárnap zártulésen tárgyalta az összes letartóztatottak felfolyamodását és azokat mind elutasította. Számos adat és fölvevés látszik igazolni azt, hogy a frankhamisítási bűnpör valamennyi vádlottja anyagi előnyöket szerzett a hamisítással. Mindnyájan nagyban költekeztek. Az egyik a nyáron 80 millióért öt szobás lakást vásárolt magának, a másik pedig 150 millióért vett telket, holott ennek előtte súlyos anyagi gondokkal küzdött.

Zadravetz püspök letartóztatását kérte az ügyész.

A vizsgálat megállapította, hogy Zadravetz István tábori püspöknek tényleg volt szerepe a frankhamisítás ügyében és tényleg ő volt az, aki többektől esküt vett ki, hogy az ügyről hallgatni fognak. Ezért az ügyészség a vizsgálóbíróhoz indítványt küldött, hogy a püspököt helyezék előzetes letartóztatásba. A vizsgálóbíró azonban az ügyészségi indítványt azzal a megokolással utasította el, hogy bűncselekményt nem lát fennforogni, de különben sem kell a püspök szökésétől tartani. A büntetőtörvényszék vádtanácsa ma déli egy órakor tárgyalta az ügyet az aradi származású dr. Ottrubay Dezső elnöklése alatt és a vizsgálóbíró végzését indokainál fogva jóváhagyta.

A titokzatos Ullmanné.

Jankovich Arisztid volt vezér-

kari ezredesnek a Csehszlovákia-ba esett Gygyallán és Bagotán, valamint Felső-Elefánton lakó ismerőseinél, rokonainál, anyjánál és elvált feleségénél is tartottak házkutatásokat. Jankovich felsőelefánti kastélyában találták meg Jankovich naplóját, amelyet Párisba küldött a csehszlovák rendőrség és azt azután a *Matin* közze is tette. Ebben a naplóban esik szó egy titokzatos U.-néről és Mayer Jánosról, — Albrecht főherceg udvari titkáráról. A naplójegyzetek alapján kihallgatták mindkettőjüket és a vallomások alapján kiderült, hogy a frankhamisításhoz egyiküknek sem volt köze. A titokzatos U.-né Erényi Ullmann Károlyné, egy előkelő s nagyon szép özvegy uriaszony, akinek Nádor-uccai lakásán gyakran jöttek össze a budapesti előkelő társaságok tagjai. Megfordult Ullmanné szalonjában Jankovich Arisztid is és itt ismerkedett meg Mayer Jánossal. Fél éve is elmúlt azonban már annak, hogy a volt ezredes Ullmannénál járt s Mayer János ismeretsége sem terjedt tovább az ezredessel a konvencionális bemutatkozásnál. Gyanasnak találják ugyan, hogy a titkár eleinte nem akart semmit sem tudni, Jankovichról, majd később emlékezni kezdett, hogy az ezredeshez futó ismeretség fűzi. Kihallgatása során azonban fransulyozta a titkár, hogy az ezredessel soha semminő tárgyalást nem folytatott.

Kiegészítik a nyomozást.

Sztrache főügyész szinte éjnapot egybetéve folytatja a frankhamisítás ügyének teljes kibogozását. A főügyész ma kijelentette a budapesti sajtónak, hogy a frankhamisítást ügyben kiegészítésre szorult a nyomozás.

Windischgraetz herceg kezét csókolta.

Akasztás a Kárpátokban sajátkezüleg. — Odescalchi Zoárd herceg öngyilkossága. — A császár eltűnt aranyai és Mirbach gróf képei. — Szenzációs leleplezések Windischgraetz Lajos herceg előéletéből.

(Bécs, január 18.) Teljesen ismeretlen, megdöbbentően szenzációs részleteket van ma módjában közölni az „Aradi Közlöny” bécsi szerkesztőségének Windischgraetz Lajos herceg előéletéből. Egy bécsi ur, aki foglalkozása következtében egészen a legutóbbi időig állandó összeköttetést tartott fenn Windischgraetz Lajos herceggel, mondja a következő dolgokat:

— A háború előtt, 1911-ben Windischgraetz herceg már közel volt a letartóztatáshoz, mivel a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank hoz egy hamis váltót nyújtott be. Néhai Lánczy Leó elnök az ügyről értesülve, nyomban feljelentette Windischgraetzet, aki a nála megjelent detektívnek kijelentette, hogy „tévedésről” van szó, majd Lánczyhoz rohant, letérdelt előtte és nagy könyörgött, hogy vonja vissza a feljelentést avval a megokolással, hogy valóban tévedésről van szó. Lánczy hosszas könyörgésre végre megkegyelmezett a hercegnek, aki erre felugrott, megragadta Lánczy jobb kezét és mielőtt az elnök visszavonhatta volna, megcsókolta.

— Másodszor 1914-ben mutatta meg Windischgraetz Lajos herceg valódi lelkét. A háború elején a herceg a galíciai Kárpátokban, Turka községben saját kezűleg felakasztotta a 44. gyalogezred egyik káplárját, mivel az nem tisztelt meg. A háború első hónapjaiban a herceg a legvérongyóbb és legkegyetlenebb tisztok közé tartozott. Később felcsapott had-

seregszállítónak és barátjával, Odescalchi Zoárd herceggel együtt káposztaszállításra tett ajánlatot a hadügyi intendántúrának. A két herceg azonban káposzta helyett hervadt leveleket szállított. A hadvezetőség vizsgálatot rendelt el, a botrányt már nem lehetett el-tussolni, mire Odescalchi herceg főbelötte magát. Ez kapóra jött Windischgraetz hercegnek, aki mindent öngyilkos barátjának és társának nyakába varrt és így minden bűnt a halottra kenve, sikerült magát tisztáznia. A lapok annak idején nem is keverték be az ügybe Windischgraetzet, mivel mindenki elhitte neki, hogy valóban az öngyilkos Odescalchi Zoárd herceg az egyedüli bűnös.

— A következő, 1918. esztendő két botrányt hozott Windischgraetz számára. Az első botrány a hírhedt burgonya-panama volt, a melynek részletei közismertek és amelyből kifolyólag a herceg akkori bizalmasa, a legutolsó kommunista mozgalom résztvevőjeként letartóztatott Marich miniszteri tanácsos ellen is megindult a vizsgálat. A másik ügy azonban nem került nyilvánosságra. A forradalom kitörése után, 1918. november elején Windischgraetz Lajos herceg, akit IV. Károly az utolsó napokban külügyminiszteri osztályfőnökké nevezett ki, két, a külügyminisztérium pecsétjével ellátott bőrönddel Svájcba utazott. Az egyik bőröndben aranyérmek voltak. Ez a bőrönd az utazás alatt elveszett, akár egy gom-

postu. Legalább is a herceg így állította. Ugyanebben az esztendőben azonban aranypénzzel fizette ki bécsi adósságait.

— A királypuccsot megelőzőleg Windischgraetz herceg előkelő pénzemberektől nagyobb összeget kért IV. Károly és Zita számára. Hogy a gyűjtött összegből mennyit tartott meg magának, azt nem lehet megállapítani. Ez 1922-ben történt. — Tavaly, 1925 tavaszán Mirbach gróf pert indított Windischgraetz ellen, mivel azok a képek, amelyeket Mirbach gróf rábizott, hogy Párisban értékesítse, elkallódtak. Ebbe az ügybe Windischgraetz egyik párisi rokona, a családjától kitagadott Broglis herceg is be volt keverve. A Mirbach-képek ügye még most sincsen tisztázva.

Ezeket a szenzációs leleplezéseket közli az említett bécsi ur Windischgraetzről, akit memoárjaiban foglalt állításaiért Clemenceau közönséges hazudozónak minősített.

Hűtlen titkár.

(Oradea-Mare—Nagyvárad, január 18.) Politzer Sándor, a nagyváradi Fekete Sas szálloda tulajdonosa feljelentette titkárát, Horváth Gedeont, aki kilenc hónap leforgása alatt mintegy 250 ezer lejt sikkasztott el a rábizott pénzekből. A nyomozás megállapította, hogy Horváth az elsikkasztott összeg nagyrésztét magánosoknak kosztába adta. Érdekes, hogy Politzer, aki anyagi zavarai miatt legutóbb a forgalmi adót nem tudta kifizetni, Horváthhoz fordult kölcsönért, akitől 50 ezer lejt kapott, 5 százalékos kamattal mellett. Ezt az összeget a jószívű titkár az elsikkasztott pénzből adta kölcsön. Horváth Gedeont a rendőrség ma letartóztatta.

TARCA

Blaha Lujza házassága

A má elhunyt nagy művésznő emlékirataiból. — Blaha Lujza elmondja harmadik házassága történetét.

A virágnak megtiltani nem lehet... Hej, bizony így van ez... Szerelmes lettem. A szerelem, a szerelem, a szerelem sötét verem. Bele estem, benne vagyok; talán ki sem szabadulok. Hát bizony, könnyen megeshetik, hogy nem szabadulok ki belőle soha többé... A gyöngyösi nőgyógyászati társaság hangversenyt rendezett, a melyre fölkértek, hogy mennék el. Szívesen vettem a meghívást és örömmel ígértem meg a közreműködésemet. Győrön Kovács László vendégszerető házában voltunk elszállásolva. Délelőtt érkezünk, délben nagy ebéd volt, délután egy kis pihenés. Nekem nem kellett a pihenés. Megérkezésünkkor bemutatották Splényi bárót, az motoszkált a fejemben, az én fejemben. Gondoltam, kimegyek a kertbe, talán ott találok. Az első látásra megtetszett nekem szörnyen az ő nyíl, minden cikornyá nélkül való beszéde, magaviselete.

Nem csalódtam, a társalgóban találkoztam vele. Kimentünk a parkba, egy kis sétára. Láttam rajta, hogy nagyon lehangolt. Kérdeztem, hogy mindig ilyen szo-

moru? Bizony már jó ideje, hogy ilyen vagyok; — felelte ő. — beteg vagyok, beteg a lelkem! „Oh, ha csak ez a baja, hallgasson reám. Én meg fogom magát gyógyítani a legrövidebb idő alatt, de szót kell fogadnia. Én leszek a maga doktora. De hát előbb meg kell mondania, hogy mi a baja”. „Hosszu história lenne az. Elég annyi, hogy nagy csalódáson mentem keresztül; ennek a nyomai látszanak még meg rajtam. De hát az idő meggyógyít mindent!” „Majd meggyógyítom én!” — feleltem neki.

Uzsonnára hívták bennünket. Jaj, hogy falun örökké ettek az ember: olyan jól elbeszélgettünk éppen. Az uzsonnánál ott találtuk Latinovicst és nejét, Mühlberg bárónőt. Azt mondták nekem, hogy a bárónő egy kicsit büszke. A bemutatás egy kissé hidegen is ment, de hát én ezzel vajmi keveset törődtem. Hat óra táiban a kocsi előálltak. Én egy hatszemélyes családi omnibuszra kapaszkodtam föl, gondoltam, ide Splényi is fölfér, ha a két ülésbe ülök, valamelyik asszonyt ültetik mellém. Udvariaskodnom kell, pedig az én eszem most máson járt, Splényi csakugyan az omnibuszra került. Hatan voltunk: ő, Latinovicsék, Földvári Árpád, Splényi rokona, én és Dusí. Háromnegyed órai kocsiút után Gyöngyösre értünk s közben a kocsi nagyon összebarátkoztunk Latinovicsékkal.

A hangverseny ideje elérkezett. Sietve kellett volna átöltözni, de a ruhám még nem érkezett meg. Oly izgatott voltam: még valahol leesett a kocsiról, nem találják meg és én nem vehetek részt az estélyen. Ép utána akartam nézni, hogy hol késnek, hát látom, hogy Latinovics és Latinovicsné cipelik a kosaramat és nevetve hozzák elém. „De az istenért, mi jut eszükbe?” kérdeztem szinte ijedten és segíteni akartam nekik. „Nem, nem — mondogatták — ezt mi visszük be magának.” Be is hozták és segítettek kipakolni. Na hát még azt mondják, hogy ezek az emberek büszkék. Tudni kell velük bánni, annyi az egész. A hangversenyen Ödri Lehel és Komócsy József is résztvettek. A vidék intelligenciája mint ott volt. A legrégebb és legszebb népdalaimat szedtem elő és énekeltem úgy, hogy: „Nincsen annyi tengercsillag az égen”, meg azt, hogy: „Magasan repül a daru, szépen szól”. Aztán még két szép népdalt: „Sötét az éj, megszűn van még a reggel” és azt, hogy: „Hullámzó Balaton tetején”. De még énekeltem sok más dalt is. Hiába, egyszerre akartam meggyógyítani az én betegemet.

Hangverseny után vacsora és tánc következett. Én csak addig maradtam, amíg megvacsoráltam, mert éktelen nagy fiú és melege volt a teremben; féltem, hogy be találok rekedni. Megkértem Splényit, fogasson be, mert én haza

akarok menni. Latinovicsné se akart tovább maradni, elhatároztuk, hogy együtt megyünk egy zárt kocsin, a többiek pedig az omnibuszon.

Kovács Lászlóék még ott maradtak; ő, mint Gyöngyös képviselője, nem hagyhatta ott a mulatságot. Latinovicsnért kérték föl, hogy legyen a háziasszony. Beültünk a kocsiba. Splényi akkor vette észre, hogy a kocsi rémitően a kancsó fenekére nézett, alig birt fölkapaszkodni a bakra. Persze nem mert minket rábizni. Kapta magát, úgy a hogy volt, frakkban, kiakokban, felült a kocsi mellé, karon fogta a kocsist, hogy le ne essék, a gyepőt a kezébe vette és hazaröpített bennünket. Hiába zörögtem a kocsi ablakon, hogy álljon meg, legalább a kabátját hozza ki és vegye föl, mert meghül, csipős szél fujt. De hát csak nem hallgatott reám, hanem megállt Vámosgyörkig.

Amikor kiszállottunk, jól megpirongattam, hogy hogy tudt' ilyen tenni, még megbetegszik, olyan is volt, mint a zöld szilva. A szalónba mentünk, hamar teát rendeltünk, mert mind át voltunk fáva. Hát amint Jakab, a komornyik, belép a teás tálcával, arca bukott és az edény mind szanaszétgurult. Oda mentünk, hogy segítsünk rajta, akkor vettük észre, hogy ő is a kocsi sorsára jutott. Persze, nem remélte, hogy ily korán visszatérünk, csak valamikor reggelre várt, hát ő is mulatott. De az-

BLAHA LUJZA

1850 - 1926.

Blaha Lujza ma délelőtt 10 órakor hétnapos halálküzdelem után elhunyt.

A magyar nemzet csalogánya, minden idők egyik legszínesebb művészetű primadonnája Blaha Lujza, ma, örök álmra hunyta a szemét. Blaha Lujza nem származott királyi ágyból, címerét nem ékesítette főúri korona, a vagyon nimbusza sem övezte nevét, amelyet egy szimpla cseh karmester adott neki az oltár előtt — Blaha Lujza nem politizált, nem alkotott klasszikus értékű műveket, csak énekelt, gyönyörű, szíveket megrázó és szíveket vidító magyar nótákat énekelt félszázadon keresztül s most egy nemzet gyászol ravatala körül. A magyar dal, a magyar színjátás szeretettel és rajongással glóriázott fejű királynője úgy beleénekelte magát a magyar nemzet szívébe, hogy ezt a nevet, a Blaha Lujza nevet onnan többé kitörölni nem lehet.

A mai idők színházi közönsége, a mai primadonnák már meg sem tudják talán érteni, hogy mit jelentett Blaha Lujza szereplése s egyénisége a magyar nép lelkében. A közönség és színészvilág viszonya ma nem az, ami régen volt. Blaha Lujza minden fellépése szinte nemzeti eseményszámba ment. Ugy utazott, mint egy uralkodó és hálás közönsége mindenütt úgy fogadta, mint a színjátás királynőjét. Örven évvel ezelőtt egy ragyogó szépségű, aranyos kedélyű, nótás torku-

tán rendbe jött minden, a szobaleány megkönyörült rajta és hamarosan más teát szolgált föl. Öten, vagy hatan voltunk együtt és mondhatom, nagyszerűen telt el az idő, még négyest is táncoltunk, hol az egyik, hol a másik ült a zongorához.

Másnap névünnepe volt a háznál. László napja. Sürögtek-forogtak, jött a sok vendég; a megyebeliek mind. Splényi, a ház régi jó barátja segített a házigazdának. Kicsináltuk, hogy asztalnál egymás mellett ültünk. Délután visszautaztunk Pestre: Splényi még Győrön maradt. Amikor aztán feljött ő is, mindennap küldtünk egymásnak levelet; ő egy kis virágcsokor kíséretében. Ezzel a kis virágcsokorral jelentem meg a próbákon. Lassankint feltűnt ez mindenkinek; kezdtek gyanítani valamit. Hát biz addig gyógyítottam a betegemet, hogy belém szeretett és megkérte a kezemet.

Az 1880. december 30-án váltottunk jegyet. A lakodalom napjáról nem szölvünk senkinek. Egy reggelen megmondtam Rákosi-nak, hogy férjhez megyek. „Rég gyanítottam én azt, kedves Blaháné — mondotta ő. — Nincs jögom beleszólni senki dolgába se, de meggondolta-e jól, nem fogja-e később megbánni? Aki olyan csalódásokon ment keresztül, mint maga, jó annak vigyázni, amíg nem késő. Én tiszta szíveimből azt kívánom, hogy boldog legyen!” Édes atyám nem beszélhetett volna szebben. Én könnyes szemmel

asszony uralkodott a magyar szíveken és a világot jelentő deszkákon, amely akkoriban nemcsak a szórakozás színhelye volt, hanem jelentős politikai szerepet vitt. A nemzeti megújulás korában ugyanis a színpad volt az a pódium, amelyről a nemzeti génius harcra indult, a magyar szó, a magyar dal megkedveltetése és jogaiba való visszahelyezése érdekében. Ennek a nagyjelentőségű harcnak zászlóvivője volt Blaha Lujza, aki többet tett a magyar nyelv, dal és irodalom népszerűsítéséért, mint egy tucat politikus, zenész és író.

Diadalai egyszersmind a magyar géniusz diadalai voltak és mindegyike egy-egy győzelmes csatát jelentett a nemzeti megújulás grandiózus küzdelmében. Tünneményes sikere szárnyán elérte mindazt, amit színészvilág dicsőségben, szeretetben és megbecsülésben elérhet: a Nép Öfelségétől, legmagasabb elismerése jeléül megkapta „a nemzet csalogánya” címet, amely kitüntetés generációk rajongása és hódolata ratifikált. Dicsőségének teljében vonult vissza a magánéletbe, de a közvélemény szerető gondossága elkísérte ide is a nagyasszonyt. Még életében Budapest egyik legnagyobb színházát nevezték el nevére, a Nemzeti Színház előtti teret Blaha Lujza-ternek keresztelték, a nagy mat-

csak azt feleltem: „Nézzétek el, ha hibáztam, tudom is én, mit csináltam. Érzem, hogy ez az ember meg fog becsülni.”

Ezernyolcszáznyolcvanegy február 26-án tartottuk esküvőnk. Reggel fölvettem egy ucai, próbára járó ruhámat, tizenegy órában eljött értem Splényi: behívtuk édes jó anyámat, kértük, hogy áldjon meg bennünket, mert mi most esküdni megyünk. „Esküdni? Kinek, miért?” — csodálkozott ő. „Hogy egymáséi legyünk s hogy mint férj és feleség térjünk vissza.”

Édes anyám azt se tudta, hogy hova legyen az ámulattól. „De miért tartottátok titokban? még nekem, anyáknak se mondtátok meg.”

Szegény anyám zavarában csak azt mondta: „Hát már most, mit adjak nektek ebédre? Épp lencsefőzelék van; gyönyörű egy lakodalmi ebéd!” „Jó lesz az nekünk, mama, de még milyen jó!” — feleltünk mi boldogan.

A templomba hajtottunk. Tanúk voltak: Kovách László, Földváry Árpád, Orczy Dezső, Dessewffy Arisztid, Csernovich Andor, férjem barátai. Azután szépen hazamentünk és édesanyám nagy öröme, megettük a lencse csuszpájt, soha lencse ilyen jól nem ízlett embernek.

Esküvő napján még a Népszínházban is fölléptem. Másnap nászutazást tettünk: Debrecenbe mentem — három vendégtér-

róna minden utját a hála és szeretet rózsái borították...

Blaha Lujza koporsója fölött a magyar közélet kiválóságai mondanak majd szép és megható gyászbeszédeket, koszorúk százai hirdetik a sokfelől felbugygyanó fájdalom, hatalmas nekrologok méltatják majd a jelentőségét. És a nemzet csalogánya, akit „Isten is jókedvében teremtett”, koszorúkkal terhesen, mosolygó halotti maszkban, hófehér ruhában, zokogó magyarok sorfala között — lép az Élet színpadáról.

A halál.

Hat napon keresztül feküdt eszméletlen állapotban a Nagyasszony s míg eddig naponként néhány másodpercre öntudatra ébredt, az utolsó két nap már mély ájulásban feküdt, amelyből semmiféle külső behatás nem tudta felébreszteni. A szív működése már nem volt kielégítő és a láza folyton emelkedett. Egész nap ápolónő tartózkodott az ágya mellett és leste a pillanatot, amikor valami táplálékot szoríthatna a beteg összepréselt ajkai közé. Ez a pillanat nem érkezett el és

A magyar színpad csillaga.

Blaha Lujza pályája a legfényesebb színészi karrierre egyike. Ragyogó csillaga volt a magyar színpadnak majdnem egy fél évszázadon keresztül és nemzet még nem vett körül annyi szeretettel színésznőt, mint Blaha Lujzát a magyarság. Vidéki vendégszereplései alkalmával nem egyszer lovasbandériummal, ünnepi beszédekkel, kiüldöztetésekkel és bankettekkel fogadták s nem volt vége-hossza az ünneplésnek. A legnagyobb érdeme kétségtelenül az volt, hogy divatbáhozta és szalonképessé tette a magyar színművet. A népszínmű volt az igazi terepuma, de felejtethetetlen sikereket aratott a ma már klasszikus értékű operettekben is. Ünnepe volt nemcsak a vidéki színházak, hanem a budapesti Nemzetinek és a Népszínházak is Blaha Lujza szereplése, akinek a neve a színpadon mindig zsúfolt lázat és tomboló lelkesedést jelentett.

Élete.

Blaha Lujza 1850. szeptember 5-én született Rimaszombatban. Reindl Sándor császári és királyi huszártiszt leánya volt, aki azonban résztvett a negyvenéves szabadságharcban és ezért a szabadságharc leverése után színésznőként állott be Várai álnéven. Életének legelső esztendeit tehát már a színpad légkörében töltötte a kis Lujza, aki első művésznőként a Köles névet vette föl. Nyolc esztendőes gyermek volt, amikor először játszott és 75 éves matróna, amikor utóljára jelent meg a színpadi lámpák előtt. Győrben, Völgyi György színtársulatánál játszott először 1858-ban. 1864-ben, tizenöt éves korában már budapesti színész és kellemesen csengő, üde, de még iskolázatlan hangjával már ekkor feltűnést keltett. Budapestről Szabókára ment Sipos Károly színtársulatához és itt ismerkedett meg első férjével, Blaha katonai karmesterrel, aki felismerte benne azokat a kvaitásokat, amelyek segítségével meteorszerűen futot-

Blaha Lujza több mint két napon keresztül étlen-szomjan és eszméletlenül kívül vivódott a halállal. Vasárnap már fel sem nyitotta a szemét és teljesen mozdulatlanul feküdt. Az orvosi tudomány ekkor már minden reményt feladott, noha a haldokló csodálatosan szívós természete hihetetlen erővel állott ellent. A beteg állapotát súlyosbította azután az is, hogy tüdőgyulladását kapott és a legutolsó mérésnél már 40.3 fokos láza volt. Ma délelőtt kilenc órakor kezdődött az agonizálás és délelőtt 10 órakor megszűnt Blaha Lujza szívének dobogása. Az elhunytat a legutóbbi héten már csak két ízben sikerült tejjel és kakaóval táplálni. Minden pillanatban várták a halálát, de a szíve az egy hetes küzdelemben rendkívül erősen bizonyult. Huszonnégy órája már semmiféle külső behatásra nem reagált, öntudatlanul feküdt, de a szíve állta még a küzdelmet. Fia, dr. Blaha Sándor helyettes államtitkár és a felesége, egyetlen nővére, Mariska és a komornája, valamint a kezelőorvosa, dr. Biró Gyula voltak mellette, amikor halála bekövetkezett.

ta be pályáját. Blaha feleségül vette a még gyermekleányt és koloratúrénekesnővé képezte ki. Nagyon gyorsan tanult Blaháné és már tizenhat éves korában a debreceni állandó operatársulat tagja volt. Debrecenből Nagyváradra került, onnan pedig 1872-ben ismét Budapestre. Blaha Lujzát Paulay Ede fedezte fel a főváros számára és Szigligeti Ede szerződtette a Nemzeti Színházhoz. Első fizetése kétezer forint volt. Amikor azután 1875-ben a Népszínházat megnyitották, Rákosi Jenő, a Népszínház első igazgatója négyezer forint fizetéssel szerződtette, de néhány nap múlva ezt már nyolcezerre emelte. Rákosi után Evva Lajos következett, aki már tizenöt forintot adott neki, míg Porzso már tizenkétezerre emelte a gázsiját. Blaha Lujza már nélkülözhetetlen volt. Szinte minden siker, minden forró színházi este az ő nevéhez fűződött.

Az ünnepekt primadonna.

Blaha Lujza Tóth Kálmán az „Ördög párnája” című darabjában 1875. október 23-án játszott először a Népszínház színpadán. Szigligeti régebbi népszínművein kívül, — a nevezetesebb darabokból — akkor csak a „Betyár kendője”, a „Falu rossza” és a „Ripacsos Pista dolmánya” szerepelt a műsoron. A „Falu rossza”-t ő vitte sikerre és a krónika szerint azóta sem akadt külön Finum Rózi. Híres szerepei voltak még a „Sárga csikó” Erzsikéje, meg a Török biróné. Rákosi Jenőnek minden vágya az volt, hogy az operett számára is megnyerje, ami sikerült is neki és ezzel új sikerek következtek. Offenbach „Dunán”-jának Pamelája, az Angot, a Bocaccio, Eleven ördög, Suhanc, Királyfogás, Saint Fleuri rózsá, Szenes legény, szenes lány, A kornevilei harangok és még nagyon sok operett női főszerepe. Népszerűsége Magyarországon páratlan volt. Ha vidékre ment, valóságos forradalmat csinált. Megtörtént, hogy bandériumok-

kal, üdvözlő beszédekkel diszkul-dótségek fogadták, s valóságos diadalmenetben vitték szállására. Egyizben Suppé előtt is énekelte Bécsben, aki a legnagyobb elragadtatással tapsolt a „Szép Galathéának”. Ott is akarták tartani Bécsben, de a szíve visszahúzta a magyar földre.

A legyőzött német színészet.

A neve most már a történelemé, a magyar színészet hőskorának egyik legszebb korszakában küzdött a magyar színikulturáért és azt arany betűkkel fogják feljegyezni, hogy a gyapju-uccai német színházat, — amely addig a magyar publikumot is magához vonzotta, — ő bukatta meg. Az ő ragyogó művészete. Rákosi Jenő nek ugyanis az volt a fővágya, hogy a gyapju-uccai német színészetet diszkreditálja és eltüntesse Pestről: evégből Blaha Lujza művészetét vitte harcba.

A német színészet nagyon ött-honosan is érezte magát Pesten. Elbizakodottságánál pedig csak

vakmerősége volt nagyobb. A Nép színház által megvett szindarabok előadási jogát nem respektálta s a Nemzeti Színház tagjait semmi-be sem vette. Egy alkalommal — mikor már sok volt a perfiditól — karhatalommal kellett meggátolni a Niniche előadását. A kereskedőségek által felkarolt német énekesnők sikere rendszeresen csak a szépségükben állott, még pedig (egy-kettő kivételével) ját-szóképesség és hang nélkül. El lehet képzelni, hogy amikor Blaha Lujza az ő ragyogó szépségével, utólérhetetlen ját-szóképességével és fenomenális hangjával átvette a Népszínházról az operettek szerepeit, a német színészet egy csapással letörtött. Egy szánalmas truppá, valami izléstelen brettlikomédiává zsugorodott. És csak azt nézte a vert had, hogy — merre tágasabb. A pesti német színészet megbukott s bukása után a német színház is leégett. Az éjjeli tűz világánál eltűnt Pestről a németvilág — s világgá ment.

Az utolsó fellépés.

Majd negyedszázaddal ezelőtt 1901-ben a budapesti Nemzeti Színház örökös tagja lett. Móríc Zsigmond darabjában a Sári bíróban lépett fel utóljára, mint a színház működő tagja. Majd nyugalmába ment s csöndben, békében élte napjait az Emke fölött levő lakásában. A Nagyszony nyugalmas napjai közepette még egyszer elhagyta békés otthonát, hogy színpadra lépjen. A mult esztendőben ünnepelték a Népszínház ötven éves fennállását és akkor még egyszer a színpadra lépett Blaha Lujza. Török Zsófi aranylakodalma című alkalmi darabban lépett fel, amikor a Népszínház ötven esztendő volt és Blaha Lujza hetvenöt. Megcsillantak még egyszer a szemek az ünnepelő, a szeretettel és csodálattal köszöntő tapsokra, még egyszer fiatal volt, még egyszer fellángolt a vére, megdobbant a szíve — a mely most már örökre elpihent. Blaha Lujza imádta a szép magyar dalokat és ha koncertre hívták szerepelni, mindig magyar nótákat énekelte. A legkedvesebb

dalai voltak a legrégebbek: „Ninichen annyi tengeresillag az égen”, Magasan repül a daru, szépen szől”, „Sötét az éj, messze van még a reggel”, meg a „Hullámzó Balaton tetején.” A nemzet csaló-gánya nem énekel már többé, örökre elnémult az a magyar művésznő, akiről szállóigévé vált, hogy „az isten is a jókedvében feremtette.”

Esztendőnk előtt a magyar szívek aggódo féltéssel fordultak Blaha Lujza betegágya felé. A Nagyszony súlyos beteg lett, már-már katasztrófától félték, de az odaadó gondos kezelés és ápolás akkor megmentették az életnek a nemzet csaló-gányát. Néhány nappal ezelőtt megdöbbentő hírek szárnyaltak Blaha Lujza állapotáról, s míg ma örök álomra hunyta le szemét. Háromszor ment férjhez. Első férje Blaha katonai karmester, a második férje Soldos Sándor földbirtokos és a harmadik báró Splényi Odön, a Blaha név azonban rajtamaradt és a köztudatban ma is csak mint Blaha Lujzát ismerték.

Aradi vendéjátéka.

Aradon nagyon sokszor vendégszerepelt Blaha Lujza. Utóljára 1910 áprilisában járt itt, amikor két disz előadást rendeztek a színházban a legnagyobb budapesti művészek közreműködésével. Blaha Lujzát nem engedte el Szendrey Mihály a jótékony célú előadások után, hanem itt tartotta

két esti vendégszereplésre, amit azután még egy harmadikkal toldottak meg. Az első estén a „Nagymamá”-ban lépett fel, a másodikban a „Piros bugyellár”-ban, harmadik és visszavonhatatlan bucsuzásképpen pedig ismét a „Nagymamá”-t kellett eljátszania. Ilyen forró színházi estél nem voltak azóta Aradnak.

avatta, aki lehetetlen szerepből kitűnő figurát rajzolt. A sikert az ő javára lehet elkönyvelni. Barna Anci ismét excellált. Alakítása megjegyzésre méltó. Pálffy Zsuzsa fejlődés-képes színésznő, akinek sok igaz hangja volt. A kisebb szerepekben Mészáros Béla, Gömör Emma, Kas say Szabadkai, Ács, Károly Klári, Erdélyi, Jódy, Stein Janka, Dénes Irén, Mátrai Böske, Kubán Rózi és a kis Szabadkai Magdus igyekeztek a darab számára sikert hozni. Jakabffy rendezése mintaszerű. (b. i.)

A színházi előadások ma estétől pontosan esti nyolc órakor kezdődnek.

Antiszemitabotrány a váradi színházban.

Tüntetéssel megakasztották a színelőadást.

(Oradea-Mare, január 18.) A nagyváradi magyar színház tegnap esti előadása alatt antiszemita-botrány tört ki. A színtársulat Galsworthy angol író „Uri emberek” című drámáját játszotta, a melynek tárgya egy, az angol arisztokrácia körébe felkerült zsidó bankár körül mozog. A negye-

dék felvonás után 40—50 főnyi diákcsoport behatolt az állóhelyekre és a karzatra, ahonnan antiszemita kiáltásokkal ijesztgették a közönséget, amely riadtan menekült a nézőtérről. Mindez nem ment simán, kisebb inzultusok fordultak elő. Az előadás félbeszakadt.

* Budapesti színházak műsora.

Budapestről jelentik: A budapesti színházak e heti műsora a következő: **Vigszínház:** kedd: Hat szerep keres egy szerzőt, szerda: Brassbound kapitány megtérése, csütörtök: Uriemberek, péntek: Brassbound kapitány megtérése, szombat: Hat szerep keres egy szerzőt, vasárnap d. u.: Uriemberek, este: Brassbound kapitány megtérése. — **Renaissance Színház:** kedd: Marika, szerda: Riviera, csütörtök: Riviera, péntek: Marika, szombat: Riviera, vasárnap d. u.: Marika, este: Riviera. — **Belvárosi Színház:** kedd: Szerlem és Halál játéka, szerda, csütörtök: X. Y. és neje, péntek: Szerlem és Halál játéka, szombat: Pántülka, vasárnap délután: Szerlem és Halál játéka, este: X. Y. és neje. — **Magyar Színház:** kedd: Miénk az éjszaka, szerda: Dr. Szabó Juci, csütörtök: Miénk az éjszaka, péntek: Dr. Szabó Juci, szombat: Miénk az éjszaka, vasárnap d. u.: Engem szeress, este: Dr. Szabó Juci. — **Király Színház:** egész héten: Alexandra, vasárnap délután: Anna-bál. — **Városi Színház:** kedd: Norma, (Németh Mária felléptével), szerda: Marica grófnő, csütörtök: Parasztszelet és hangverseny (Németh Mária felléptével), péntek: A portici néma, szombat: 1000 év, vasárnap délután: Az ártatlan özvegy, este: 1000 év. — **Fővárosi Operettszínház:** egész héten: Terezi-na, vasárnap délután: A nótáskapitány. — **Andrássy-uti Színház:** egész héten: Mátyás király házasi (Kiss Ferenc, Ilosvay Rózi), Pompadour (Medgyaszay Vilma), Szárazság, Prémvadászat, A jósnő, a buvár és a villanyfeliró. — **Royal Orfeum:** egész héten nemzetközi varieté műsor. Négy világszám: Hiruwaka, Allison-csoport, Academycörök és Duncan idomított skót kutyái.

* Sándor Erzsi csütörtöki hangversenye. Lázás érdeklődéssel várja Arad művészszerető közönsége a csütörtöki napot, amikor a Kulturpala nagytermében Sándor Erzsi, a budapesti Operaház világhírű énekesnője tartja egyetlen hangversenyét. Sándor Erzsit sok-sok nagy siker emléke kapcsolja Aradhoz és minden egyes fellépte szakadatlan ovációk jegyében folyt le. Mostani műsora népszerűségét sokban van hivatva öregbiteni. Jegy: korlátolt számban a Sándor hírlapjában.

* Sirota február 2. Jegy Oláhnál.

* A színházi iroda hírei. Az Úveg-cipő, Molnár Ferenc szenzációs színpadi műve, amely hatalmas sikert aratott a hétfői premiéren, kedden másodszor kerül színpadra a premier-reposztálásában. Szerdán másodszor mutatják Stolz Róbert nagysikerű operettjét, a Kis huncutot, amelynek címszerepét Zilahy Irén ját-sza. Kivüle Betagh Bébi, Gömör Emma,

Szücs, Misoga és Szabadkai jutnak hálás szerephez. Jakabffy főrendező, hatalmas munkát végzett a darab stilszerű beállításával, míg a zenei rész betanításáért az érdem Csányi Mátyás karnagyot illeti. Az operett négyszer szerepel az e heti műsoron. A színház igazgatósága elhatározta, hogy vigjáték-ciklust rendez, amelynek során a magyar és idegen vigjáték-irodalom remekei kerülnek színpadra. A ciklus első előadása pénteken lesz, amikor Szigligeti Ede örökéfriss Liliomfi című komédiája kerül színpadra.

Hova lett a 20 millió?

A fizetésképtelenné lett Emánuel hitelezői vádolják a megbukott kereskedőt.

(Saját tudósítónktól.) A temesvári Lloyd-bíróság tárgyalótermében viharos gyűlést tartottak az insolvenssé lett Emánuel Emil temesvári kereskedő hitelezői. — Hosszas és heves viták folytak az egyeztető ülésen, amelyen több hitelező azt hangoztatta, hogy egy év alatt nem lehet elveszíteni egy tizedben husz millió lejt és hogy valahol ott van dugva a hiányzó pénz javarésze. Ezekre a kifakadásokra Káldony Marcell, az egyeztető bizottság egyik tagja azt a meglepő választ adta, hogy Emánuel nem a rendszeres kereskedői gondosságával vezette tizedletét, hanem excentrikus egyéniségének megfelelően, abnormis üzletvezetést folytatott.

A hitelezők képviselői végül hosszas vita után elhatározták, a Hitelezői Védegyelet ügyészet, Böhm Árpád dr.-t megbízzák, hogy az összes hitelezőktől szerezzen meghatalmazást az Emánuellel való egyezés megkötésére. Kimondták, hogy negyven százaléknál kisebb egyezségi kvótát nem fogadnak el és ezt is csak bankgaranciával. Követelik továbbá, hogy Emánuel ezen felül még husz százalékgig obligóban maradjon és ezt a husz százalékot váltóval fedezze. Nem fogadnak el egyben egyenlő kvótát a magánhitelezők a bankokkal, mert az a meggyőződésük, hogy a bankok könnyebben elviselhetik a veszteséget és mert követelésük nagyrésze amugyis kamatokból származik.

A női szépség uralja a világot.

Szeplők, pattanások, ráncok még fiatal és egyébként szép vonású hölgyek arcát is éktelemtik, ha elhanyagolják az okszerű testápolást.

DIANA krém
DIANA szappan
DIANA puder

használatát által minden nő hosszú évekig megtartja arcának fiataloságát, frissességét, rózsás színetét, egyszóval tökéletes szépséget.

STADHART ÉI MŰVÉSZET

* Az Úveg-cipő premierje az aradi színházban. Tipikus pesti életkép a Ferencvárosból, hazug eselédromatika tele poézissal és Molnár Ferenc zsonglőr-mutatványaiival. Három felvonáson keresztül viszi a sovány cselekményt Molnár, érdekes karaktereket rajzol, akik úgy beszélnek, mintha a Ferencvárosban születtek, de a belvárosi szalonok szomszédságában levő eselédzobákban nevelkedtek volna. A bemutatót Forgács Sándor vendégfellépése ünneppé

Szólalkoztam a nyájas olvasóval

és elhatároztam, hogy inkább fakasinasnak állok és apró csuprakat csinállok.

Ha az olimpiáson versenyszám lenne, úgy kétségkívül én nyerném el a szerénység világbajnokságát. Szerénységem tiltja ugyan, de mit tagadjam, hogy a bokoralatti ibolya hozzám képest egy veszettül rikoltozó stréber. Van ugyan némi tehetségem, nem mondom és dicsekvésnek se vegyék, ha megemlítem, hogy verseskötetemről, novelláimról és regényeimről a sajtó hasábszáma és az elragadtatás hangján szokott megemlékezni. Azt se árulom el, hogy legutóbbi drámámat nyolc élő nyelvre fordították le és a világvárosok irodalom berkei hetekig az én dicsőségemtől zengtek. Minek verjem ugyebár a mellem azért, hogy a lexikonok egy teljes oldalt szentelnek egyéniségem és munkásságom ismertetésére és annak sincs értelme, hogy előhozakodjam azzal a kis vacak irodalmi Nobel-díjjal, amit a jövő esztendőben okvetlenül én fogok elnyerni. Én nem vagyok olyan fiú, aki mindenkinek az orrára köti, hogy a jelenkor legnagyobb írójához van szerencséje, ha csekélységem netán szóbaállna vele.

Mondom, szerény vagyok a végtelenségig, de azt már megsemm tűrhetem, hogy lépten-nyomon ilyen inzultusok történjenek velem?

Ők az egyik aradi kávéházban és nagy lekésedéssel dolgozom egy kisebb méretű remekművem. Ha jól emlékszem, éppen a hozentráger-ügynökök jótékony célu működvelő táncestélyének jelentőségét méltattam, amikor kérdés nélkül az aszfalomhoz telepedett dr. Mindenlében Kanál, városunk egyik schöngesztija, akít én (nem is tudom miért) rájörgőim tömegébe soroztam.

— A dolgozat, dolgozat, nagyon helyes, nagyon helyes. Így van ez rendén. Dolgozni kell fiatalember (a kis öreg egész életében apja vagyonának kamatjaiból élt.) Biztosan megint valami huncutságon tör a fejét, hehehe... maga mindig olyan viccesen ír. A multkor is a feleségemmel majd megpukkadtunk azon a vezércikken, amit abba a szociálista lapja... na wie heiszt doch... ja, igen a Munkaadók Lapjába írt, már nem is emlékszem, hogy miről, de nagyon jó volt.

Bambán nézhettem, mert megsajnálta és sok jóindulattal iolytatta:

— Igazán mindig élvezettel olvassuk az írásait. Egy társaságban mondta is valaki: „Nahát ez az Izé... ez a Gárdonyi nagyszerű dolgokat írkaál a Hogyishijákba.

— Pardon — akartam megemlékezni, de a doktor ur uera engedett szóhoz jutni.

— Na, na, tudom, amit tudok. Én igazán tisztában vagyok a sajtóviszonyokkal, hiszen egyidőben a gomblyukkeretezők szaklapját szerkesztettem és értem a meserséget. Nekem a kisujjamban van ez a szakma, én tudom, hogy

mi az a garmond, meg a többi ilyen kifejezés.

— De kérem — kockáztattam — hiszen engem nem Gárdonyinak hívnak és a Hogyishijákba sem dolgozom. Az én nevem...

Megbotránkozva vágja ketté a mondatot:

— Tudom, tudom! Nekem mondja? Csak nem gondolja, hogy egy ilyen híres író nevét nem ismerem? Ejnye, hogyis

csak no... c, c, c... pedig a nyelvemen van, na nem baj, majd eszembe jut. Oppardon a Schwartz urral van egy kis üzleti dolgom. Szolgája szerkesztő ur, ajánlom magam.

Hát így. Ez ugynevezett „olvasóközönség”. Ezeknek dolgozunk mi hittel, idegekkel, agysejtekkel, a szívünk vérével... Érdekes ezeknek?... Rip.

Fennakadás a vasuti forgalomban

(Bucuresti, január 18.) A CFR igazgatósága jelenti, hogy a hófúvások miatt a vasuti forgalomban több helyen fennakadás történt.

Kormányra készül az Averescu-párt.

A néppárt megegyezést kötött a liberálisokkal.

(Cluj—Kolozsvár, január 18.) Az egyik kolozsvári napilap vasárnapi számban azt a feltűnő politikai hírt közölte, hogy az Averescu-párt vezére szombaton Kolozsvárt értekezletet tartottak, amelyen a néppárt feloszlásáról folyt a tárgyalás. Tudósítónknak ma alkalmá volt beszélgetni Daianu esperessel, az Averescu-párt kolozsvári tagozatának elnökével, aki kijelentette, hogy szombaton tényleg tartottak értekezletet, azonban abszolút légből kapott az a hír, hogy az Averescu-párt fel-

oszlásáról volna szó. Sőt ellenkezőleg, a kormányzás átvételét tárgyalta az értekezlet, amelyen Goga Octavian részletesen ismertette a belpolitikai helyzetet, kapcsolatban az Averescu-párttal. — Beszámolóját a megjelentek nagy tetszéssel fogadták. Az értekezletről kiszivárgott hírek szerint Goga közölte, hogy az Averescu-pártnak sikerült a liberálisokkal megegyezést kötni, amelynek értelmében néhány hónapon belül a néppárt, mint törvényes jogutód, átveszi a kormányt.

Feltalálták

a kéménynélküli kályhát.

Az aradi Fayanta-gyár vezérigazgatójának nagyértékű felfedezése.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap délelőtt mutatták be a meghívott előkelőségek és a sajtó képviselői előtt az aradi „Fayanta” kályhagyár részvénytársaság új típusu benzinkályháját, amely Szilágyi Manónak, a gyár vezérigazgatójának igen nagy jelentőségű, ugyszólván korszakalkotó találmánya. Szilágyi Manó vezérigazgatónak hosszas kísérletezés után végre sikerült megoldani a takarékos fűtés, a füst- és így a kéménynélküli kályha problémáját, amelyre már a román, magyar, német, osztrák és csehszlovák szabadalmakat is megszerezték. Az új típusu kályhának, amelynek higienikus és szociális nagyszerűségén kívül még az az előnye is van, hogy már percek alatt átfűti a helyiséget, a legnagyobb jelentősége abban áll, hogy a fűtést és főzést rendkívül olcsón teszi és minden háztartásnak vagy irodának legalább 100 százalékos költségta- karítást jelent. Az elmésen konstruált szerkezetű kályhát benzinnel, nyersolajjal, világító gázzal vagy petróleummal lehet fűteni, olyanformán, hogy a kályha alsó részébe elhelyezett néhány decis űrtartalmu gázfejlesztő gyorsforralóba öntött benzint, petróleum vagy egyéb égő olaj lü- gja a kályha belsejében levő chamotte-lapokat izzásba hozza és ezáltal a chamotte-lapok felett lévő menetekben megkezdődik a forró levegő cirkulációja, ami a kályha tetején lévő nyílásokon át sugárzik ki. A legcélszerűbb a könnyű benzint használni: a benzingáznál 100 százalékos elégs történik és vegyési megállapítás szerint fűtés közben a helyiség levegőjébe alig vegyül több gáz,

mint amennyi az ucca levegőjében van, ez azonban a találmány tökéletesítése folytán a kályhák forgalomba hozatala előtt még redukálódni fog.

A fényes eredménnyel járt bemutatató gyakorlati bizonyossága szerint három óra alatt 0.81 kiló benzint fogyaszt el és a 45 centiméter szélességű kályha a 160 köbméternyi helyiségben állandóan 22 fokos meleget tartott. A legközelebb forgalomba kerülő, ugynevezett kommerz-kályhák, amelyek egy méternél valamivel magasabbak és közel félméter szélességűek lesznek. Óránként átlag 2 lej áru benzint fogyasztanak és 100 köbméternyi helyiség fűtésére való. Vagyis a találmány lehetővé teszi, hogy egy normális nagyságu irodahelyiség vagy lakószoba 4—5 lejért fűthető legyen. A nagyobb típusu kályhák, amelyek 150 köbméternyi helyiséget fűtenek, naponta 2 liter benzint fogyasztanak, ami állandó fűtés mellett mindössze 24 lejese napi kiadást jelent. Természetesen ez csak előzetes kalkuláció, a valóságban azonban redukálódik a költség, mert az új típusu kályhának is, mint minden cserépkályhának, az a tulajdonsága, hogy ha egyszer átfűt, órákig tartja a meleget. A kályhák két oldalt fogó van és különösen könnyűségükkel fogva bármikor tetszés szerinti helyre szállítható. Az új típusu kályhák rendkívül olcsók: az átlag nagyságu kályhák 5000, díszesebb kivitelű kályhák 7—8000 lejbe kerülnek. A füst nélküli kályha praktikuságára rendkívül jellemző, hogy a legelső példányt Bogdán kéményseprő mester vette meg. Rövid idő múlva azonban még a fenti árnál is olcsóbb kályhákat hoz forgalomba a „Fayanta” r.-t. Érdekes Szilágyi vezérigazgatónak az a kijelentése, hogy minden régi cserépkályha is átalakítható. A kályhák kezelése rendkívül

egyszerű. A gázfejlesztő úgy van megszerkesztve, hogy robbanás még könnyelmű kezelés mellett sem történhetik meg.

A füst nélküli kályha a fűtés nagyon sok gondjától szabadítja meg. Megszűnik a fa és szén beszerzésének és a szállításának a nehézsége, a fűrészelés fogcsikorgató lármaja, a korom, a fa és szén szállításával járó piszok és a tűzoltóságok jelentéséből elmarad a kéménytűz. A rendkívül nagyfontosságú találmány iránt érdeklődőknek Piso kamarai alelnök, a „Fayanta” r.-t. elnöke és Szilágyi Manó vezérigazgató szolgáltak magyarázattal és felvilágosítással.

Határforgalom

Románia és Csehszlovákia között.

(Bucuresti, január 18.) A Monitorul Oficial mai száma közli a román-csehszlovák határvonala lakosainak határmenti forgalmára s különleges elbírására vonatkozó jegyzőkönyvet, amelyet január 15-én ratifikált a kormány. A jegyzőkönyv megkönyviti a határforgalmat, biztosítja a határvonala lakosainak tulajdonjogát földükre vonatkozólag. Az agrártörvényt alkalmazzák ezen a területen is és a kisajátítás alól legfeljebb 25 hektár szántóföld, vagy 50 hektár területű erdő mentes. A határvonala csak a jelenlegi földbirtokosok, vagy azok örökösei birhatnak ingatlanul. A hatóságok valamennyi lakos részére állandó fényképes igazolványt állítanak ki. A lakosság termelési és mezőgazdasági leltára mentes minden lefoglalás, vagy rekvizálás alól, háboru esetét kivéve.

Bélyegcsaló postagyakornok

Nagyszabásu visszaélések a pancotai postahivatásban.

(Saját tudósítónktól.) Nagyszabásu bélyegcsalásra jöttek rá a pancotai postahivatálnál, a csalás elkövetőjét már őrizetbe is vették. A legutóbbi időben nagyon sok levelet reklamáltak meg, mert a Pancotáról küldött levelek — főképpen pedig az ajánlottak és a külföldre címzettek — hónapok multán sem érkeztek meg rendeltési helyükre. Hasonló sorsra jutottak azok a levelek is, amelyek Pancotára érkeztek és bélyegeik még nem voltak felülbélyegezve. A sok reklamáció miatt a dolog gyanussá vált és ezért megindították a nyomozást, hogy ki lehet az, aki a leveleket eltünteti. A nyomozás már az első pillanatokban megállapította, hogy a levelek csak a postán tűnhetnek el. Hamarosan megállapítást nyert az is, hogy Gancea Dimitrie postagyakornok kezelte ezeket a leveleket és ő az oka annak, hogy a levelek nem juthattak el a címzetekhez. A gyakornok a bélyegeket leszedte a levelekről és a leveleket megsemmisítette. A bevezetett vizsgálat azt is megállapította kétséget kizáróan, hogy a postagyakornok óvatosságból nem is regisztrálta a leveleket és így azoknak a pancotai posta könyveiben nyomon sincs. A megtévedt fiatal ember ellen megindították az eljárást.

HIREK

Nagy ünnepe az árvizkárosultakért.

A város és a vármegye egész társadalmának bevonásával tartandó nagy estélynek, mely az árvizkárosultak javára szolgál, meg van a fix-terminusa. Az előkészítésre kiküldött bizottság tegnap és ma tartott ülésén elhatározta, hogy február 13-án tartja meg a nagy estélyt a Kulturpalota összes helyiségeiben. Az estély műsorán szerepelni fog Arad művészvilágának elitje olyan művészi teljesítménnyel, amelyen itt még nem volt. Az előkészületeket már széles körben megindították és a helybizottság is munkába lépett az estély fontos sikerének biztosítása végett. — A rendezőség nyomatékosan kéri az előkészítő bizottság tagjait, hogy a kedden, január 19-én délután hat órákor a Kulturpalotában tartandó ülésre valamennyien föltétlenül jelenjenek meg.

— **A beteg igazságügyminiszter.** Bucurestiből jelentik: Párisból érkezett jelentés szerint, Marzessa igazságügyminiszter állapotára aggodalomra ad okot. Az igazságügyminiszter, aki tudvalevően az elmúlt héten a franciaországi Visybe utazott fürdőkurára, utközben megbetegedett.

— **A prefektus utazása.** Georgescu János közigazgatási vezérfelügyelő, Aradvármegye prefektusa ma Bejan Romulus prefektusi titkár kíséretében Bucurestibe utazott, ahol költségvetési ügyekben folytat tárgyalásokat.

— **A kormány a diákvizsgálatok ellen.** Bucurestiből jelentik: Az újabb diákvizsgálatok miatt a kormány elhatározta, hogy a legszigorúbb intézkedéseket lépteti életbe, úgy az egyetemeken, mint a keresztény ligával szemben.

— **Elkészült a közigazgatási reform végrehajtási utasítása.** Bucurestiből jelentik: A közigazgatási reform alkalmazása egyes vidékeken bizonyos nehézségekbe ütközik. A belügyminisztérium most elkészítette a törvény újabb végrehajtási utasítását és ezzel kapcsolatban elrendelte, hogy a közigazgatási felügyelők a jövőben gyakrabban tarissanak ellenőrző vizsgálatot.

— **Hóvihar a fővárosban.** Bucurestiből jelentik: A fővárosban vasárnap nagy hóvihar dühöngött, mely a közlekedést több helyen megakasztotta.

— **Megszűnt a cenzura Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: Hoti-neanu őrnagy, királyi biztos szombaton este értesítette a lapokat, hogy cenzura nélkül is megjelenhetnek. Kormánykörök szerint a fővárosi lapok cenzurája elvben továbbra is érvényben marad, de azt a technikai nehézségek elkerülése végett a lapok igazgatói végzik, akik a cenzurahivatal rendelkezéseinek pontos betartásáért személyileg is felelősek. Azokat a lapokat, amelyek az öncenzurát nem a kormány által kívánt szellemben teljesítik és olyan cikkeket közölnek, melyek a közvéleményben nyugtalanságot keltenek, újból katonai cenzura alá vonják. A külföldi lapokkal szemben a katonai cenzurát továbbra is fenntartják.

— **Eljegyzés.** Nagy Sándor és Pálmay Mária 16-án tartották eljegyzésüket.

Elfogták a galaci gyilkosokat.

(Bucuresti, január 18.) A galaci gyilkosság ügyében megindított nyomozás kiderítette, hogy a vadállati kegyetlenséggel végrehajtott büntényt, három székeley legény követte el, akiket Cernoviciban a rendőrség letartóztatott abban a pillanatban, amikor az elrablott szőnyveket értékesíteni akarták.

Milliók betáblázások egy aradi cég ingatlanaira.

A Grünwald és Moskovitz-céget súlyos helyzetbe sodorta a Sylos fizetéseképtelensége. — Hat millió bekebelezés egy hét alatt.

(Saját tudósítónktól.) A temesvári Sylos cég nagyarányú insolvenciája az aradi piacot sem hagyta érintetlenül. Arad egyik nagykereskedése, a Grünwald és Moskovitz cég ugyanis az egyik cégtulajdonos, Grünwald Soma néven közvetlen kapcsolatban állott a Sylos-szal, amelynek egyik főreszvényese, Grünwald Márton, testvére Grünwald Somának. A két testvér szoros üzleti összeköttetést tartott fenn, aminek most, hogy a Sylos fizetéseképtelenné lett, súlyos következményei mutatkoznak. Egyes pénzintézetek ugyanis erősen fedezték magukat és gyakoroltak bekebelezési jogokat. Egy hét alatt hatmilliót meghaladó összegig vezettek betáblázást az aradi Grünwald és Moskovitz cég ingatlanaira is. Az aradi telekkönyvi hivatalban január kilencedikén, illetve tizenhatodikán, a következő tételeket bekebelezték be a Grünwald és Moskovitz cég aradi ingatlanaira:

Banca Centrala 1.300.000 lej,
Victoria Takarékpénztár és Hitelintézet 3.800.000 lej,

Banca de Scont a Romániai (Temesvár) 1.274.600 lej.

Ezen a hatmilliókétszáz ezer lejen kívül már korábban rátáblázott a Grünwald és Moskovitz cég aradi ingatlanaira egy aradi pénzintézet ötszáz ezer lej, a Victoria takarékpénztár pedig háromszáz ezer lej, úgy, hogy a cégtulajdonosok házára, amelyek távolról sem reprezentálnak ilyen hatalmas értéket, hétmillió lej meghaladó összeg van bekebelezve.

A Sylos fizetéseképtelensége dolgában egyébként mára már lecsöndesedett a hitelezők izgatottsága és remény van arra, hogy sikerül békés úton megkötni az egyezséget annál inkább, mert Grünwald Márton kedvező tárgyalásokat folytatott a Sylos-szal kapcsolatos tartó orralval bankkal.

— **Országos mérnökkongresszus.** Bucurestiből jelentik: A romániai mérnökök tegnap tartották Bucurestiben országos kongresszusukat amelynek napirendjén több fontos szakkérdés megvitatása szerepelt.

Január 23. Január 23.

FABÁL

**A szenzációk estje.
Filmfelvételek a bárról.
Jelmezszepegyverseny!**

— **A tisztikar előléptetése.** Bucurestiből jelentik: A hadsereg felügyelő bizottsága ma befejezte tanácskozását a tisztikar előléptetési szabályzatának elkészítése ügyében.

— **Ujjáalakítják a városi szakbizottságokat.** Amíg a községtanács megalakulhat, Robu főpolgármester elhatározta, hogy a város ügyeinek vezetésébe bevonja a város polgárságát is, olyképpen, hogy ujjáalakítja a szakbizottságokat. E-tesükünk szerint a gazdasági, pénzügyi, kulturális, városépítő, szociális, műszaki, építkezési és egészségügyi bizottságok ujjáalakításáról van szó, s ezekben helyet foglalnak majd Arad város polgárságának reprezentánsai is.

Könyvtömeg kiadás Kerpelnél.
— **Mulatságok engedélyezése.** Az aradvármegyei prefektúra közlése szerint mulatságokra és összejövetelekre vonatkozó kérvényeket legalább a kérvényezett nap előtt való nyolc napal kell benyújtani, mert különben a prefektúrának nincsen ideje a különböző fórumok véleményére várni.

ni. A kérvények elintézésére vonatkozóan pedig csak délelőtt 11 és délután 2 óra között adnak felvilágosításokat.

— **Gyermekkorházi gondnok a timisoarai tábla előtt.** A napokban érdekes tárgyalás lesz a temesvári táblán, ahol Alexandrescu René a sikkasztó aradi gyermekkorházi gondnok felett hangzik el az ítélet. Beszámoltunk arról, hogy az aradi törvényszék három évi börtönre ítélte Alexandrescut, aki az államot közel két millió lejjel károsította meg. Felbevezés folytán az ügy a táblához került, amely az Alexandrescu tárgyalást január 21-re tűzte ki.

— **Vadászengedélyek.** Az aradvármegyei prefektúrához érkezett legújabb kormányrendelet szabályozza, hogy a jövőben milyen iratok szükségesek a vadász- és fegyverengedély megszerzéséhez. Az iratok a következők: 1. kérvény a vadászati és a fegyverengedély megszerzéséhez, 2. törvényszéki bizonyítvány, 3. járásbírói bizonyítvány, 4. rendőrségi bizonyítvány, 5. adóbizonyítvány, 6. az aradi vadászati felügyelőiség véleményezése, 7. két nyugta az adóhivataltól, hogy a kétszer 155, összesen 310 lej illetéket a kérvényező befizette. Ezek az iratok az Arad város területén lakóktól szükségesek, míg a megyebeliek a rendőrség bizonylata helyett a főszelegabiró és a cserdőrőrs által kiállított bizonylatot kell, hogy kérvényeikhez csatoljanak. A kérvényeket a vármegyei ház földszintjének 30. számú helyiségében kell benyújtani.

Jön! Jön!

Fehér apáca.

Monumentális filmalkotás.
Énekkarral eredeti zenével.

— **Sándor Erzsí csütörtöki hangversenyére** a rendezőség nagy anyagi áldozatokkal jól fűtött termet biztosít Arad közönségének.

— **Gyilkosságért tiz esztendő.** A bucuresti-i Curte de Casatie a napokban két aradi gyilkos felett ítélt. Megirtuk, hogy Imbroane Avram és Szász György aradi vasutasok az elmúlt évben megtámadták egyik vasutastársukat, akit meggyilkoltak, kifosztottak, majd holttestét a Marosba dobták. Az aradi törvényszék tiz évi fegyházra ítélte őket, azonban felebbezték. A tensesvári tábla helybenhagyta az ítéletet, s most a Curte de Casatie is megerősítette az aradi törvényszék ítéletét. A két jogerősen elítélt gyilkost holnap szállítják páncélvonaton a nagyenyedi fegyházba.

— **Sándor Erzsí világhírű kamaraénekes** egyetlen hangversenye január 21-én az aradi Kulturpalotában. Jegyek Sándor hírlapirodában.

— **Köhözés, rekedtség, hurut ellen legjobb a valódi RETHY-féle pemetéfcukorka.** Mindenütt kapható.

Operaénekes aradi pék.

Hogyan lett a bucuresti-i Opera baritonistájából kenyéradás Aradon.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi Caragiale (Csiky Gergely) utca sarkán levő kis péküzletben egy fiatal, vállas férfi forgolódik a pirostra sült kenyérből készülő Andreescu G. D., az üzlet tulajdonosa, aki érdekes pályafutás közben cseppent be egy kis aradi péküzletbe. Senkisem gondolná, hogy ez a férfi, aki olyan szakértelemmel beszél a kenyérsütésről és tárgyal a segédekkel, néhány évvel ezelőtt még a bucuresti-i Opera színpadán lépett először szerepet s egyike Románia legjobb baritonistáinak. A sors azonban nem mindenkinek mutat kegyes arcot és Andreescu Györgyre egy szép napon a rivalda fénye helyett a kenyérsütő kemence vörös tüze sugárzott.

— **Egy éven keresztül voltam a bucuresti-i Opera baritonistája** — kezdi Andreescu — s ott maradtam volna évekig, azonban különböző okok miatt el kellett jönnöm. Hogy miért? A főök: egy háromgyermekes családot nem lehet eltartani énekesi fizetésből. Aradra jöttem, ahol kereskedni akartam. Azonban nem volt olyan tőkém, hogy nagyszabású vállalatba foghattam volna bele, így egy péküzletbe társultam. A társam látva, hogy nem értek a bolt-hoz, be akart csapni s így kénytelen voltam egyedül átvenni az üzletet. Azóta itt dolgozom szorgalmasan, a megélhetésem biztosítva van s még sincsen nyugtom. A művész nem nyugszik, a kereskedelem nagyon szép foglalkozás lehet, de valahogy nem nekem való. Hiszen ha kereskedelmi pályán akartam volna maradni, 1919-ben lett volna alkalmam mielőtt az Operához léptem be és most talán gazdag ember lennék. Akkoriban egy nagy bucuresti-i textilcég igazgatója voltam, szép fizetéssel, haszonrészességgel. De a rivalda fénye mágnesként vonzott körébe s néhány hónap múlva már a színpadon álltam.

— **Most sincsen nyugtom.** Egyelőre február hatodikán koncertet rendezek az aradi Kulturpalotában, s azután... Régi vágyam az, hogy a művészt hazá-

jában, Itáliában folytassam tanulmányaimat, hiszen ma 32 éves vagyok, forr bennem az ambíció, a tett és tudásvágy és újra vonz a színpad csillogása. A családom tovább vezet az üzletet, én pedig Olaszországba megyek tanulni és énekelni. A péküzlet csak pihenő állomás, egy intermezzo, eseményekkel telt élettemben.

Az interjújának hirtelen vége szakad, egy fiatal segéd egy csomó számadást prezentál Andreesonnak és a baritonista-pék mosolyogva int búcsút, majd halkán Tosca egyik árláját énekelve nyakig betemetkezik a száraz számjegyek tömkelegében. (m. r.)

SPORT.

Tisztújítás

az Aradi Athletikai Clubban.

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap délelőtt tartotta nagy érdeklődés mellett az Aradi Athletikai Club az Acsev-palota gyűléstermében ezévi rendes közgyűlést. A közgyűlés minden vitától mentes volt: a gyűlés elé nyújtott javaslatokat a megjelentek mind elfogadták, valamint az elnökség és a tisztikar megválasztása is egyhangulag történt. A gyűlést Vas Gusztáv elnök beszéde nyitotta meg. Ismertette az elmúlt év eredményes sportműködését és felhívta a választmányi jelentést, majd a választmányi javaslatait terjesztette elő, mely szerint Hehs Bélát, az AAC nagytehetségű vívóbajnokát, aki a sárga-fehér színeket már több ízben diadalra segítette, klubbajnokká nyilvánítsák és az erről szóló oklevelet kiadják, továbbá az elnök mellé egy olyan sportférfit választassék, aki az egyesületet a hatóságokkal szemben képviselje; valamint minden 15 mérkőzést lejátszott játékos működési éremmel jutalmazzanak. A gyűlés mindhárom indítványt elfogadta. Vas Gusztáv beszámolója után dr. Fetter Elemér felolvasta a pénztári és a számvizsgáló bizottság jelentését, valamint az 1926. évre szóló költségvetési előirányzatot. Az új tisztikar a következőképpen alakult meg: Elnök: Vas Gusztáv, alelnökök: Groszmuik József, Szabó János, Székely Károly, dr. Ursu János, Wolff Gusztáv, sportigazgató: Rödler Géza, ügyészek: dr. Momák Döme, dr. Székely Lajos, dr. Schannen Béla, mérnökök: Dömötör László, Hranyitzky Ágoston, Krón Lénárd, orvosok: dr. Boros Ernő, dr. Frint Sándor, dr. Petz Lipót, dr. Szelle Károly, szakosztályvezetők: athletika: Duffner János, football: Heim Gyula, tennisz: Paál Jenő, vívás: Kauten Lajos. Választmány: Banciu Rudolf, Bartolf András, Bácskai József, Burza Kornél, Csenka Gábor, Czégka Tibor, Eisenmagen László, dr. Fetter Elemér, Füzesy Károly, Guid Emil, Hajós Géza, Halmay Lajos, Hehs Márton, Horváth József, Hendl János, Kiss Gyula, Kornis Árpád, dr. Korányi Barnabás, Körössy Mihály, Krausz Ferenc, Lengyel Béla, Lengyel Imre, Mittermayer Ödön, Munteanu Viktor, Nyári Béla, Orban László, Pálffy Gyula, Pál-

Vallási engedményt kapnak a kisebbségek

(Cluj—Kolozsvár, január 18.) Ma délelőtt a kisebbségi egyházak képviselőitében Makkay Sándor dr. püspökhelyettes, Balázs András dr., Mikó Lőrinc dr. és Bitay Árpád dr. megjelentek Lepadatu kultuszminiszter előtt, akivel két órán keresztül tárgyaltak a vallásügyi törvényjavaslat ügyében. A kultuszminiszter a legnagyobb

előzékenységgel fogadta az egyházak küldöttségét és a sérelmek messzemenő orvoslását helyezte kilátásba. A küldöttség melegebben távozott a kultuszminisztertől és most már remény van arra, hogy ebben a nagyfontosságú kérdésben létrejön a megegyezés a kisebbségi egyházak és Lepadatu miniszter között.

Szakadás a nemzeti és parasztpárt között

(Bucuresti, január 18.) A nemzeti-párt és parasztpárt között folyó legutóbbi tárgyalások hirtelenpontra jutottak. A két párt vezetői a jövő héten fognak dönteni a teljes akciószabadság visszanyerése kérdésében.

Adakozzunk az árvizkárosultaknak!

Az Aradi Közlöny emelte fel elsőnek szavát, hogy a karácsonyi árvizkatasztrófa szerencsétlen áldozatainak segítségét kell nyújtani a rájuk szakadt nagy nyomorúságban. Nagyon jól tudjuk, hogy a mi lelkes, de határolt lehetőségek között mozgó akciónk, bármily fényes eredményeket érjen is el, nem elegendő ahhoz, hogy a kiszámíthatatlan nagyságú pusztulást helyrehozza. Az árvizkárosultak kártalanítása és az elpusztult értékek pótlása nem is a mi feladatunk, hanem az állam, a hatóságok kötelessége. Mi csak a résztvevő és környékletes társadalom adományait közvetítjük, hogy néhány perdülő könnyűcseppet szarítsunk fel vele a kétségbeesés arcáról. A hatóságok méltányolták is ezt az igaz, emberbaráti vállalkozásunkat, amit Lázár Ágoston dr., Aradmegye alispánja 1925. december 30-án kelt 15215—1925. számú hozzájárult hivatalos átiratában le is szögezett. Most, hogy a hatóságok is megindították a maguk nagyszabású akcióját az árvizkárosultak érdekében, időszerűnek tartjuk a közönség figyelmét ismételtelen felhívni Lázár alispán átiratára, amely szerint aki már

egyszer leadta a maga könyörület-adóját és neve az Aradi Közlöny hasábjain az adakozók sorában megjelent, azt senki nem zaklathatja többé gyűjtéssel, mert az Aradi Közlönynek felmutatott azon száma, amelyben adománya szerepel, egyszersmind igazolásul szolgál arra, hogy az illető a maga részéről már eleget tett emberbaráti kötelességének.

Akik tehát bármilyen okból is, de még nem juttatták el hozzánk adományukat, vegyék figyelembe az alispáni átirat kijelentéseit, amely mentesíti őket a többszöri zaklatás alól és igyekezzenek minél előbb az Aradi Közlöny gyűjtési kimutatásán tehetőségükhöz mért összeggel szerepelni.

A mai napon a következő adományok folytak be hozzánk:

Nuszbaum Lajosné és Fischer Gézné gyűjtése az utazó-bálon 1000.— lej
Novák Ella 100.— lej
Szivós István (Caprula) 100.— lej

1200.— lej
előző gyűjtésünk 129.271.50 lej

összesen 130.471.50 lej
A gyűjtést folytatjuk és a beérkező adományokat naponta nyilvánosan nyugtázzuk.

kás Kálmán, Péterffy Ákos, Prokopetz Emil, Singer Lipót, Szathmáry István, Szántó Mihály, Szegedy Jenő, Talányi Ottó, Teffert Lajos, Ungurean Béla, Vámos Miklós, Waldner Károly, Zalay Sándor. Pótválasztmány: Behm Károly, Duffner Béla, Elemér György, Halmos Lajos, dr. Hendl Béla, Lázár Romulus, Pfeiffer László, Steinhübel Lajos. A közgyűlés után a választmány tartotta alakuló ülését, s azon a következő választások történtek: titkár: Pálffy Gyula, pénztárnok: Halmay Lajos, ellenőr: Teffert Lajos, jegyzők: Czégka Tibor és Talányi Ottó, gazda: Pálkás Kálmán, háznagy: Péterffy Ákos. Számvizsgáló bizottság: elnök: Szántó Mihály, tagjai: Krausz Ferenc és Nyáry Béla.

O Elmaradt a Vulturul (Toldi) tisztújító közgyűlése. A Vulturul (volt Toldi) sportegyesület vasárnap délelőtre hirdett ezévi rendes közgyűlése rendőrségi engedély hiányában elmaradt.

MULATSÁG

Báli naptár.

1926. január 23-án: Fabál a Központban. Magántisztviselők és kereskedők bálja a Fehér Keresztben. Thèmes jelmezestélye a városligeti kioszkban.

1926. január 30-án: Román Nőegylet estélye a Fehér Keresztben; Vasas-bál a Központban.

1926. február 1-én: Az AAC álarcos bálja a Fehér Keresztben.

1926. február 6-án: Román kereskedők és iparosok szövetségének bálja a Fehér Keresztben; Allizti bál a Központban.

— Bérczy Ilonka piknik-délutánja. Az idei szezon egyik legjobban sikerült piknikjét rendezte meg vasárnap délután Bérczy Ilonka tánc-tanár. Zsufolásig megeit a nagy befogadóképességű terem táncoló ifjúsággal, kik a legnagyobb közvetlen séggel járták a modern shimmyt, tangót, fox bluest és floridát. A szünetekben a fáradt táncoló párokat a

terem másik részében felállított falatozó-asztalokon pompás csemegék vártak és a nagy vigáság egyetlen szomorúsága az volt, hogy a záróra nagyon hamar véget vetett a pompás mulatságnak.

— A lipovai református egyházközség műsoros táncestélye szombaton folyt le megérdemelt nagy sikerrel a lipovai Central termében. Az ügyesen összeállított műsort egy bájos urileány: Mihelyi Ducika vezette be kitűnően előadott prologusával, amelyet valóságos tapsvihár fogadott. Mihelyi Ducika különben az est folyamán előadott operettben is kitűnt kedves, közvetlen játékaival. Nagyon tetszett Stoicovici nővérek szép román tánca. Az Obsitos operett következett ezután jó előadásban. Meglepető ügyes játékkal kitűntek: Schwartz Emilné, Tichy Mimi, Gavrilovics Oiga, Markocsán Sándor, Martonffy Emil, Csudán György, Pamajoth Tibor. Igen jók voltak a többi szereplők is. Mihelyi Ducika, Bausewein Éva és Elza, Schönbauer Baba, Kajdy László, Grell V. Adolf, Ferenczi Antal, Steiner Ferenc. Kijutott az elismerésből Weszely Irénnek, aki a zongorakíséretet látta el ügyesen. Révai Emil karmesternek és Marcocean Lisandrunak, aki a határos táncokat tanította be szép eredménnyel. A nagyszerű estélyt reggelig tartó kedélyes táncmulatság fejezte be.

— Műkedvelő-előadás, jelmezbál Pancotán. A pancotai műkedvelők érdekes színlelőadást fognak rendezni február 6-án. Werner Magda, Menczer Magda, Hanke Kálmán és Szász Zoltán rendezésében „Ez Pankota” címen egy revüt adnak elő 18 képben. A revü előadását táncmulatság fogja követni. — A pancotai Sparta Sportegyesület február 13-án rendezi nagy jelmezbáliját, amelyen sok meglepetés lesz és amelyet már most is nagy érdeklődéssel várnak.

— Thèmes jelmezbálja január 23-án az aradi városligetben.

— Az aradi Központi táncteremben vasárnap, 24-én fél 6 órai kezdettel tea-délután rendez Gencsyné.

— A vaskereskedelmi alkalmazottak és tisztviselők zártkörű műsoros táncestélye. A háború előtti idők farsangjainak mindenkor kimagasló eseménye volt a Vasasok táncmulatsága. Ez az agilis testület most elhatározta, hogy az idén ismét részt vesz a farsangi életben, amennyiben f. hó 30-án a Központi szálló összes termében, Arad lekválóbb művészeinek és műkedvelőinek közreműködésével műsoros táncestélyt rendez. A hangverseny műsora igen változatos és művészi színvonalon tartott lesz, úgy, hogy ez a legmagasabb műzlesüket is kielégíti.

— Vasárnap, 31-én délután nagy jelmezes baba-bál az aradi Központi ban.

legjobb fertőtlenítő szer!

Kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők bálja január 23-án a Fehér Keresztben Aradon.

„Mi urunk a Pénz...”

Egy pár kis fotográfia a frankhamisitókról, a bárókról és a hazafiakról.

(Budapest, január 18. Budapesti tudósítónktól.) Forrong, zajong a nagy karnevál. Éjféli van. Az álarcok már lehullottak. A javarésze. Még titokban rejtőzik néhány arc, még csak az alakokat látjuk, a tekintetet eltakarja valami... De éjféli van. A karnevál mámorosai nem járják tovább örjögő táncukat. Huszonhárom vagy hány ember frankot hamisított. Huszonhárom ember. És felzudult rá a fél világ, mint a megzavart méhraj. A szűkebb világ. Magyarország és a még szűkebb világ. Budapest, ma ennek a monumentális bűnügynek hullámaiban fürdik. Soha a tözsdekrach után sem volt ekkora forgalom a Markó utcában, mint most. És hallani: pénzhamisitók. És ordítják: hazafiság. És suttognak: Ez, meg ez következik. Letartóztatják... Huszonhárom vagy még több ember ezalatt ül a dutyiban. Huszonhárom. És emberek. Emberek?

Kik ezek? Marsovszky, Mankovics, Jankovich... a herceg, meg egy zordszakállas ember. A rendőrfőnök! Bűnügy, vagy politika? Semmi közünk hozzá. Ezt döntsék el mások. (Habár már eldőlt, hogy bizony, uraim, ez csak egy egészen közönséges bűnügy.) Itt néhány pillanattfelvétellel következik. Emberekről. Eseményekről. Azokról is, akik nem hamisítottak frankot. Azokról is, akik frankot hamisítottak. Mert egy társaság ez. Egymáshoz tartoznak. Emberek... Születtek néhány esztendővel ezelőtt. Néhányan már meghaltak. Most haldoklik a többi. Ebben a pillanatban azok haldokolnak, akik — frankot hamisítottak.

„Oh élet karneválja! Tömfentelen vidámság... Ujra énekelhetette volna a költő három évvel ezelőtt. Egészen egy májusi délelőttig. Május elseje. Sztrájk. A keleti pályaudvarra megérkezik egy ur. Ugy hívják, hogy Mr. Jeremiah Smith. Megérkezik és ettől kezdve a világ legrettentőbb foglalkozása lett a — rendőrség. Munka. Egy szökés. Két család. Tíz öngyilkosság. Husz gyilkosság. Önző anyagi érdekekből... Hol vannak itt Marsovszkyék? Itt vannak. Egy kicsit szótlanabbul, halkabban. Élnék. 1921-ben nagyon hangosak voltak, de a gummibotot már kicsavarták a kezükből. A gummibotot nemcsak véres fej, botrány járt. Pénzt is ho-

zott. Nagy üzlet volt a gummibot, kérem! Pénzt lehetett vele keresni! Olyan üzlet volt, mint a tözsde! Hogy ez igaz? Itt van a bizonyíték! Addig nem hamisítottak frankot! Addig arra mondták, hogy „hazafias felbuzdulás”. — Most? A gummibotot most franknak hívják! Hogy a frank és az olaszliszkai milliós ugyanaz? Az nem fontos. Hogy Okolicsányi bandájának Leirer Amáliája és a hágai meglepetés között csak időbeli különbség van. Az sem fontos. Mit is keressük tovább az összefüggéseket? Csak emberek! Pont.

Emberek! Arcok! Nézzük a fotográfiákat. Milyen ismerős arcok. Van Pesten egy kávéház. A mikor esténként szmokingos urak és hölgyek egész sora árad az étterembe, rosszmájú emberek megszokták jegyezni:

— Nézzék csak uraim! Most szmokingban van. De még olvasni fogunk róla az újságokban...

Estélyek. Tánc, vagy lokál. Folyik a pezsgő. Mámor gyöngyözik a szemekben. Tivornya! Van, aki csak nézi. Szomoruan. Irigykedve is talán. Van, aki gunyolódik:

— Ha ezek most reülnék; ami igazság szerint jár nekik, akkor itt jelen van legalább kétezer jogerős esztendő...

Az örszobán sápadozik egy alak. Lecsípték. Ugyanaz nap este valamelyik színház kiskapuja előtt regényeket mesélnek. Ugyanaz nap este valamelyik barban riadtan csicsereg a Tusi:

— Istenem. Milyen finom gavallér volt! Milyen sokat pezsgőzött... Budapest. Ez! Pestiek. Ezek... És emberek.

— Nézze csak Ivonne! vagy mi a csodának hívják. Én azt haldokoltam, hogy magát sokat látták a frankosok társaságában...

— Ja! Igen. Emlékszem rájuk.

— Ki volt. Kik voltak?

— A Marsovszky, a Mankovics. Sokat jártak ide a lokálba. Mulatni. És nemcsak egyedül jöttek. Mindig nagy társaságban. Hogy ki volt a társaság? Azt nem mondhatom meg. Bizony, nagy urak! Nem is gondolja, hogy kik! De nem „nyilatkozom”. (Egyem a kis édest, nem „nyilatkozik”.) Azért, mert már „ilyen ügyben” egyszer eljárt a szám. Cikket írt rólam az újság. És nem igen örültem neki... De bizony sokat mulattunk. Ivonne csak egy egészen szimpla táncosnő. Nem is hiszi, milyen okosat mondott, amikor így szólt: „Ilyen ügyben...” A lokál egyik pincérje is tud valamit. Csettint a kezével: „Ilyen gavallérok voltak...” Ilyen ügyek! Pestiek!

Lenn Somogyban van egy kis fah. Csendes hely. Csendes em-

berek. Néha-néha azonban bele-robban a csendbe valami. Néha repülőgép motorja berreg a mezők felett. Azután alásiklik a gépmadár, vonítanak az ijedt kuvaszok és a következő órákban kifényesednek egy kuria ablakai és suttognak a jó biciklások:

— Itt van a rendőrfőnök ur az öccsénél. Hej de mulatós ember... A másik elegáns estélyek dísz. Diszkötéses példány. Ur, gavallér... Előkelő és elegáns... A harmadik, az X-ediknek jó a lokál is... Pezsgő. Nóta. Nő! Amit nem adnak ingyen. Nem is — olcsón! Pénzért! Pénzért! Pénzért!

Pénz! Csak pénz! És sok, sok pénz! Hamis szokol, hamis milliós, hamis dinár, vagy — hamis frank! Mindegy! Pénz! Hogyan is mondja a költő:

Robogó boldog órák.

Szép szüzek megadása.

Megtalált Muzsák, Szépség,

Óh, te áldott, rossz isten —

Pénz! Pénz!...

Te áldott, jó Isten! Mit szóljunk mi ehhez! Mi. Nem a huszonhármak. Nem is a többi, akik hasonlóak ehhez a huszonháromhoz. Mi! Nyolcmilliókilencszázkilencvenkilenc ezren — mondjuk! Mi! Akik itt élünk, fizetjük a drága villamost, befolyik a lyukas cipőtalpon az utca szennyese vize, mi, akik egy héten háromszor eszünk csak meleg vacsorát... mi... sokan, akik fizetik a forgalmiadót, a kereseti adót, az egyenesadót. Pénz! Mégis-mégis, a mi urunk! A mi örömünk. A mi lemondásunk! A minden. Kaphatsz érte becsületet, nevet... új ruhát, szép asszonyt... pezsgőt, mámort... mindent... Mit szóljunk most mi: akik csak nyolc millióegynéhányan vagyunk. Akik ritkán pezsgőzünk. Akikről nem mesélnek regényeket lokálokban.. Csak szenvedünk. Csak hallgassunk... Mondjuk mi is, hogy: „Áldj meg minket, te áldott rossz isten — pénz...” Szemléljük ezeket a fotográfiákat. Nem kérdezzük, hogy kik a — hazafiak! De frankot... azt azután nem hamisítottuk...! Pedig ugy-e, — mi is pestiek vagyunk. Sőt. Emberek is vagyunk...

KEPTŐ MŰVÉSZET

„Megnyit az erdélyi képzőművészeti főiskola, Cluj-Kolozsvárról jelentik: Az első erdélyi képzőművészeti főiskolát, amely tudvalevőleg az államtól évi egymillió lej szubvenციót élvez, tegnap délelőtt nyitották meg ünnepélyes keretek között, Lepadatu kultuszminiszter jelenlétében. Az ünnepi mise után Ivan görög keleti püspök üdvözölte Lepadatu kultuszminisztert, majd Racovita egyetemi tanár, Pap Sándor a főiskola igazgatója, aki 30 évig tanára volt a budapesti iparművészeti főiskolának és Utalea polgármester szólaltak fel. Délben egy órákor a Newyork szálloda nagytermében bankett volt, a

melyen a magyar kulturegyesületek nevében Dózsa Endre, az Erdélyi Irodalmi Társaság elnöke mondott beszédet. A szónokok valamennyien a román-magyar kulturközeledés fontosságát hangsúlyozták.

•• Fonó Lajos képiállítása •• A mai modern magyar piktura szaporán tehetségei közül csodálatos erejű egyéniségként emelkedik ki Fonó Lajos, aki a Kulturpalotában rendezett most képiállítást. Fonó Lajos erős színviziók kíséretében kifejezetten a konstruktivizmus kihangsúlyozására törekedik, csak az Ember érdekli, a tárgyak hideg merevségének közeléből szinte zuhogó áradattal ragadja ki a létkető, meleg emberi aktot, a melyek plasztikus vonalaiban nála már a festészet ősforrására ismerrünk. Egy-egy piros folt a testen és érezni lehet, hogy a mozdulat, a súly, a térbeliség eme hármas egysege a legimpulzivebb piktóri megoldás. Alkotásai közül a „Fésülködés” című vászna a legnagyobb sabb. Tipikusan plenérbe állított két tős akt-kompozíciója nagyszerű, friss művészi erőt sugároz. A „Szi-eszta”, az „Ádám és Éva” aktos képei szintén sikeresen megoldott kompozíciók. Tájképei közül az „Árok uccarészlet”, a „Felsőbányai részlet”, a „Zakár patak” és a „Mosónók” bársonyosan meleg új színei új képzőművészeti nagyszerűséget adnak. A lila, kék, fekete és fehér színeket kedveli s ezekből éles kontrasztban hozza ki a világítás új le-

RHEUMA KÖSZVÉNY GYÜGYHELYE

PÖSTYÉN

télen át is nyitva.

Ne hanyagolja el baját, hanem használja a póstyéni iszapkurát. Házikurához való iszap Pl. Qa. iszapkocka és használatra kész Gamma-kompressz kapható minden gyógyszer-tárban és drogériában.

Aradi főlerakat:

RÉNYI TIBOR

gyógyszertárban
Bul. Regina Maria.

Az aradi

Apolloban
ma kedden

Bagdadi tolvaj.

Főszerepben:

Douglas Fairbanks.

Pazar kiállítású extra-sláger film.

Az előadások 5, 7 és 9 órákor kezdődnek.

Jön! Jön!

Fehér apáca.

Monumentális filmalkotás.
Énekkarral és eredeti zenével.

Minden este az aradi **ROYAL** kávéházban nagy bar kabaré!

Elebrangu műsor! Kovács Kálmán zenekara hangversenyzi Belepés díjtalan.

hetőségeit. Akvarelljeit is az olajszíneivel fokozza értékes művészeté. Rajzaiban és a rézkarcokban, a melyek a göteborgi kiállításon nagy sikert aráltak, ugyancsak szenvedé-

lyes erőt mutat, merészvonalu kutatásokkal brilliroz és különösen aktés fejkompozícióiban rögzíti meg felfelé törekvésének evolúciós mozzanatait. (p. a.)

Gyujtogatással vádolnak egy Andrassy grófot.

A csehszlovák rendőrség letartóztatta Andrassy Sándor gróf fiát.

(Prága, január 18.) Homonnai kastélyában letartóztatták Andrassy Imre grófot és beszállították a kassai fogházba. A letartóztatás egy elbocsátott lovásznak feljelentésére történt meg. A feljelentés szerint Andrassy Imre 1924-ben, amikor a kastélyával szomszédos majorságban cseh katonaságot szállásoltak el, arra utasította Gaziczki nevű szolgáját, hogy a majort gyujtsa fel, hogy így megszabaduljon az odatelepített cseh katonáktól. Megemlítésre méltó, hogy a gróf az elmúlt esz-

tendőben az egyik biztosító társaságtól nagyobb kártérítési összeget vett fel. Az a gyanú is felmerült, hogy a gróf szorosabb összeköttetésben állott azokkal a személyiségekkel, akik a budapesti frankhamisítási ügyben kompromittáltak magukat. A letartóztatott Andrassy gróf egy fiatalabb sarja a családnak, aki a közéletben eddig még nem játszott szerepet. Andrassy Sándornak és feleségének, Esterházy Mariettának a fia.

Közgazdaság.

Zürichben 3:30, Párisban 11:36 a lej.

Helyi váltóárak. (Január 18.) Ár: Dollár 222.50, angol font 1070, szokol 6.50, francia frank 8.40, líra 9, dinár 3.85, schilling 31.40, márka 52, magyar kor. 320, svájci frank 42. Pénz: Dollár 221.50, angol font 1060, szokol 6.40, francia frank 8.20, líra 8.80, dinár 3.75 schilling 31.20, márka 51, magyar korona 325, svájci frank 41. — Kifizetések: Newyork 223, London 1086, Prága 6.63, Páris 8.45, Milánó 9.08, Belgrád 3.97, Bécs 31.50, Amsterdam 89.90, Berlin 53.30, Budapest 316. Zürich 43.20.

Zürichi tőzszenyitás. (Január 18.) Berlin 123.25, Amsterdam 208.12.50, Newyork 517.75, London 2510, Páris 19.20.05, Milánó 20.90, Prága 15.32.50, Budapest 0.0072.55, Belgrád 9.15.50, Bucaresti 2.30, Varsó 0.000.72.50, Bécs 0.0072.90.

Zürichi tőzsdezárlat. (Január 18.) Berlin 123.20, Amsterdam 208.12.50, Newyork 517.75, London 2515.80, Páris 19.41, Milánó 20.90, Prága 15.32.50, Budapest 0.0072.50, Belgrád 9.15.50, Bucaresti 2.30, Varsó 0.00072.50, Bécs 0.0072.90.

Bucaresti-i tőzsdezárlat. (Január 18.) Kifizetések: Páris 8.52, Berlin 53.30, London 1086, Newyork 223.25, Milánó 9.05, Zürich 43.25, Bécs 31.50, Prága 6.60. Váltók:

Napoleon 820, márka 53, leva 1.57, török líra 1.13, angol font 1075, francia frank 8.60, svájci frank 43, líra 9.10, drachma 2.75, dinár 3.90, dollár 223, lengyel márka 27, osztrák schilling 31.50, magyar korona 310, szokol 6.55.

= Fizetést kapnak a váradi kamara vezetői. Oradea-Mareról jelentik: A nagyváradi iparkamara tegnap délután ülést tartott a költségvetés felülvizsgálása tárgyában. — A költségvetés-tervezetet néhány nap előtt egy szűkebb körű bizottságnak adták ki tanulmányozás végett, a mely tegnap tett jelentést munkájáról a plenáris ülésnek. Elhatározták, hogy a kamarai elnök reprezentációs költségeit 180 ezerről 100 ezerre, a kormánybiztos tiszteletdíját 10 ezerrel 5 ezer lejre és a cenzorokét 5 ezer lejről 2 ezer lejre redukálják.

= Románia amerikai adósságai. Washingtonból jelentik: Az amerikai képviselőház ratifikálta a román adósságok rendezése ügyében kötött megegyezést.

= Külföldi adósságok törlesztése. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium közli, hogy a külföldi adósságok áprilisban esedékes szelvényeinek beváltására szükséges fedezetről már gondoskodás történt.

= Nagy olcsóbbodás a tojáspiacon. Az elmúlt napokban hirtelen beállott enyhe időjárás szinte feltűnő mértékben megindította a tojástermelést. A falusi árusok nagy mennyiségben hozzák be vidékről a tojást és az árak néhány nap alatt jelentékenyen estek. Míg új év után

PARFUMURI-PUDRE-LOȚIUNI

L.T. PIVER

AZURÉA POMPÉIA
FLORAMYE TRÉFLE INCARNAT

CEREȚI, PREȚUTINDENI

„PUDRA FRUMUSEȚII”
L.T. PIVER

VIOLETTE, CHYPRE, FOUĞÈRE, DEILLET, MUGUET

három-három és fél lejért sem lehetett kapni, a mai piacon viszont az árusok már 2.50-ért kínálták, sőt volt rá eset, hogy 2.40-ért is adták. Az olcsóbbodás következtében a kereslet is megnövekedett.

MOZI.

xx „A bagdadi tolvaj” csodafilm az aradi Apollóban. A bagdadi tolvaj valóságos ezeregyéjszaka meséi és egy története felépítésén, mint a gyönyörű felvételeken a régi keleti mesék: bűbajos varázsa húzódik végig. Douglas Fairbanks a világhírű művész felülmulja önmagát a film főszerepében. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

xx „Énekek éneke” (A lóp virága) bemutatója ma kedden az aradi Urániában. Sudermann híres regénye után készült ez a gyönyörű film, amelynek főszerepét Pola Negri játssza. A Paramount-filmgyár tökéletes rendezésével sikerült visszaadni a regény minden báját. Az előadások íél 5, 6, 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Jönl „A fehér apáca” a szezon legnagyobb filmalkotása az aradi Apollóban. Eredeti zenével és énekekkel.

Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Județului.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jó ismerőseinknek, rokonainknak, kik szeretett jó halottunk

Szilárd Győzőné

temetésén résztvettek, koporsójára virágot helyeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet

Szilárd Győző
és családja.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jó ismerőseinknek, jó barátoknak, kik szeretett jó édesanyánk

Sándor Ádámné

temetésén megjelentek, részvételük kifejezésével mély bánatunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet

10812 a gyászoló Sándor család.

Az aradi Urániában ma, keddtől

Pola Negri

nagyszerű alakításában

SUDERMANN
híres regénye az
Énekek — Éneke.

Az előadások 5, 6, 8 és 9 órakor kezdődnek.

„Wimpassing”

sár- és hócipők

a legjobbak
esillagalaku piros védjeggyel!

Fűszer, csemege, liszt, termény legolcsóbban vásárolható; száraz aprított tűzi- **Merkler és Weiner volt Weisz Dávid** f. ö. üzet
fát, faszenet, kőszent minden mennyiségben házhoz szállít: **Arad, Strada Marasesti (Kossuth-ucca.)**

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hi detési ára hétköznap 3 lej — bani, vasárnap 4 lej. — Vastagabb betűvel 6 lej, illetve 8 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 30 lej, vasárnap 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse. * * * * * Hirdetések telefon útján is feladhatók, telefon szám: 161. * * * * *

Levelezés.

„ENGEM SZERESS” jeligére levél ment
Löbl hírlapirodába Arad. 481

Házasság.

HÖLGYEIM! Egy olyan 50 év körüli özvegy uriaszonyt keresek feleségül aki esetleg hozomány hiányában valamely jobb és biztos állásba juttatna. En egy intelligens 50 év körüli vagyontalan, jómegjelenésű kereskedő vagyok. Csakis komoly ajánlatokat e lap kiadójába „Szobá jövő” jelige alatt kérek. Vallás mellékes. 470

Alkalmazás.

GÉPIRÁSBAN, Irodai teendőkhöz jártas hivatalnoknál állást keres. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 650

ÜGYES KIFUTÓLEÁNYT keresek azonnalra. Arad, Str. Consistorului 12., I. em., jobb. 3000

MANIKÜRÖZŐNŐK felvétetnek. Selezan Arad, Str. Moise Nicoara 2. (Petőfi-ucca.) 319

SZAKAVATOTT szorgalmas szőlőkezelőt keresek, ki gyümölcsfák kezelését is érti. Fizetési igényeket és bizonyítvány másolatokat kér Lázár László, Iliá (Marosillye.) 401

ÖVADÉK vagy garanciával rendelkező fűszerüzletvezető vidéki jömenetelű üzlet önálló vezetésére kerestetik, jövedelem megállapodás szerint. Cim: Özv. Kohnné Targu-Mures hírlapirodája. 405

FŐZNI TUDÓ mindenest keresek azonnalra Ortutay-palota III., 17. Arad. 482

VILLÁNSZERELŐ segédet és tanuló felvesszünk. Varga si Rozenfeld Arad. 16770

ÜGYES engrossista segéd felvétetik Ehrenfeld fűszernagykereskedésében Aradon. 431

VARRÓNÓ házakhoz ajánlkozik, vidékre is megy. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 460

RAKTÁRNOKI vagy bármily bizalmi állást keresek azonnali belépésre. Részletek megbeszélésére jelentkezem. Meghívást e lap kiadójába kérek „Agilis” jelige alatt. 469

SZOPTATÓS DADÁNAK ajánlkozom. Arad, Str. Cosbuc 1-3. (Vesselenyi-u.) házmesternél. 464

ÜGYES varrónó házakhoz ajánlkozik. Cimket „Ügyes” jeligére az Aradi Közlöny kiadójába kér. 406

ÜGYNÖKÖK, férfiak-nők magas fizetéssel felvétetnek Braun, Arad, Calea Banatului 3. 477

RÖVIDÁRU nagykereskedőknél jól bevezetett utazót keresünk jutalékra. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 478

Lakás.

IPAROSCSALÁDNAL lakást ellátással keres szerény urileány. Leveleket „Tiszta” jeligére kér az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 461

Vétel és eladás.

EGY új bőrfedelű kétlovas fiakker bérbeadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 458

ÜZLETI KÖNYVEK, DOSSIEK, levélrendezők, nyomtatványok és minden irodai cikk KERPELNÉL Arad. 98

FRAKK- ÉS ZSAKET ÖLTÖNYÖK, FÉRFI RUHÁK ÉS KABÁTOK, női és férfi bundák, ebédlő és futószőnyeg, perzsafutó és összekötő szőnyegek, asztalneműek, kézimunkák, képek, komplett uri szoba, háló- ebédlőszalon berendezések, rézagy, rézmosdó, rézlámpa, álló villanylámpák, antik óra, antik szekrény, Smith Premier írógép, álló íróasztal, iratszékény, diktafon, gyermekágy, szabóműhely- és tűzterberendezés, paplan, dísztárgyak, előszobafal, fotelok stb. eladók. Arad, Str. Consistorului 12. (Battyány-u.) I. em., jobb. 1000

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR (Kerpel-féle) állandóan bővül összes újdonságokkal. — Meggyőződhetik próbabérlettel! 7501

EZÜSTÖT, ékszer, antik butort, zongorát, teljes modern lakás berendezéseket legmagasabb árban vesszünk. Vidékre utazunk. Salon Artistique Arad. 2601

ANTIK BUTOROKAT, porcelánokat, üvegárukat, különböző szobaberendezéseket, vitrineket, egyes butordarabokat, perzsa- és gyári szőnyeget, fehérneműket stb. bizományba vesszük, s azok gyors eladásáról gondoskodom. Arad, Str. Consistorului 12. (Battyány-ucca) I. em. jobb. 1000

ELADÓ álló ebédlőóra gyönyörű darab. Megtekinthető Neubauer butorüzletben Arad, Dácia mellett. 462

KÉTÉVES szép gyümölcsfák, alma, körte, többfajta cseresznye is. Csak személyes jelentkezésnek eladó. Wáldfogel János kertésznél Pancota. 467

CSEPLŐGARNITURÁK eredeti magánjáró és huzatos, teljesen gyűrűs és golyóscsapágyúak eladók. Abalfy Antal, Aradul-Nou Str. Banatului No. 138. 10312

EGY kevésé használt mahagoni háló azonnal eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában. 476

PURIFIKÁTOR herceséplő Hofherr és Schutleworth 2. számú eladó. Bittenbinder Ferencnél Aradul-Nou Str. Horia. 10312

Bubifrizurák speciál vágás és víz-ondolálás, kontyok **Selejánnál** Arad, Str. Moise Nicoara 2. — Ugyanott művészi kivitelben tanuló fiúk és leányok fizetéssel felvétetnek.

A STR. COGALNICEANU (Mikes Kelemen-uccában) bármilyen célnak megfelelő, teljesen jókarban levő

üzletes sarok magánház,

elfoglalható kétszobás, előszobás lakással; kétszobás üzlethelyiséggel, lakásokká is átalakítható, 5 éve épült nagy uccai műhelyhelyiségekkel, jutányos árért **ELADÓ.** Kizárólagos megbízott: **GYÖRFFY „MURES”** irodája Arad, Strada Unirei (Fábián Gábor-u.) 15219

Butorkereskedők figyelmébe!

Szolid megbízható, olesó teli hálót, ebédlőt, uriszobát, iroda berendezéseket, legfinomabb műbutorokat, összesuktható és fix patent kerti székeket gyárt nagyban. Bemutatott rajzok után pontos kalkulációt küld: 7095

BRAUN FÜLÖP butorgyára
CHISINEU (KISJENO) ARADMEGYE.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdávalalal.

RÖVID és jó zongora bérbeadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 459

MACULATURA PAPIR 5 kgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában. 500

Ingatlan.

EGY modern, új magánház, géplakatos műhellyel vagy műhely nélkül jutányosan eladó. Auer János Ujarad, Calea Banatului 164. 282

Üzletek.

ÜZLET korcsmával bérbeadó. Cim Duršan Miklós Macea. 395

TIMÁR-MÜHELY teljes felszereléssel betegség folytán bérbeadandó, esetleg felszerelés eladó. Máthé, Sebész. 422

ZSIGMONDHÁZAI gyárépület irodahelyiséggel, magas és világítási árammal azonnal kiadó. Ugyanott bármilyen elraktározást elvállalnak Brunnenschenkl, Zsigmondháza. 429

JÖMENETELŰ üveg- és porcellánüzlet visszavonulás miatt eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 485

EGY jóforgalmu vegyeskereskedés áruval, 1 szoba konyhás lakással azonnal elfoglalható, jutányosan eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 483

Különféle.

ASSZONYOK leányok részére gyorsan és pontosan elsajátítható állandó varró és szabásati tanfolyam az esti órákban is Arad, Str. Eminescu 6. 5685

EZÜST rózsafűzér vasárnap délben elveszett. Miután kedves emlék, kérem a becsületes megtalálót adja le az Aradi Közlöny kiadójába. 465

KÉRELEM A JÓSZIVŰ EMBEREKHEZ. Egyedül álló nő két kis apró gyermekével a legnagyobb nyomorban él, kéri a nemesszívű embereket, hogy kétségbeesett helyzetén bármilyen csekély adománnyal segítsék (ételnemű, ruha, tüzelő) a leghálásabban fogadja. Cime Papp Lajosné Arad, Str. Episc. Ciorogariu (Vécsey-u.) 12. 600

Maculatura papir 5 kgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában.

LICHTWITZ

LIQUEURS
Saját érdekekben
oselektszik,
ha nem engedje előfizetési
hátrahátát öszegyülmi!

Belváros

legforgalmasabb aszfaltos uccájában üzletes magánház azonnal átvehető fűszerüzlet, korcsma két szobás lakással áron alul 435.000 leiert eladó. 200.000 leiel átvehető. Megbizott: 16122

„Uranul”-iroda Arad, főpostával szemben

Nagyforgalmu

helybeli droguéria alkalmi áron családi okok miatt 600.000 leiert eladó. Megbizott: 16122

Uranul-iroda Arad, főpostával szemben.

Köhögés, rekedtség, a tüdő, a gége, a légcső hurutos megbetegedései ellen biztosan ható, pontosan adagolt, állandó ellenőrzés alatt készülő gyártmány a **MALTOHETOCOL** ugy felnőttek, mint gyermekeknek. Vitamindus Natrium phosphat, Hetolt Kalium sulfogujacolt tartalmazó készítmény. **Dr. Földes és Hehs Arad.** Kapható minden gyógyszerárban. 152

Egyszobás konyhás

szép lakás, közel a központhoz butorral együtt 10.000 leiert sürgősen eladó. Bővebbet: 15219

GYÖRFFY „MURES”-irodájában Arad.

Fogászat! „Wipla”

a fogászatban Platinázott fogak („Wipla” anyag) újdonság 200—250 lej. Arany koronák — fogak garantált arany darabja 850—400 lej. Fém koronák — fogak darabja 100 lej. (Randolf, Victoria, Kosmos anyag) Fehér fogak kautschukra darabja 50 lej. Foghuzás (injektiós érzéstelenítéssel) 40 lej. — Vidékieknek megrendelések 24 órán belül eszközöztetnek. 5376

Frida D'MOUDJALLED vizsgázott fogásznő

Arad, Bul. Reg. Ferd. 14. (József főherceg-ut.)

Timisoarán, forgalmas belvárosi, évek óta jól bevezetett

női kalapszalon

családi okok miatt 856 eladó.

Komoly érdeklődések „Rentabilis” jeligére Fehér Olga hirdetési irodájába kéretnek, Timisoara, Strada Miron Costin 5.